Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X. V Ljubljani, 9. junija 1938. Štev. 23.

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III. Telefon št. 33-32. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: za 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, 1/1 leta 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. ROKOPISOV ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 dinarje znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostolpna petitna vrstica ali njen prostor (višina 5 milimetra in širina 55 milimetrov) din 7'—. Med oglasi stane vsaka petitna vrstica din 4'50. — Notice: — vsaka beseda din 2'—. Mali oglasi: vsaka beseda din 0'50. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Resnica je le toliko kruta, kolikor je krut kirurški nož.

Vladimir Ghika
(romunski princ)

Danes:

Kupuj zelenjavo svežo in poceni!

S pregledno razpredelnico

(Gl. str. 5)

PREPRIČEVALNOST

Napisal André Maurois

Ko je hotel Kitchener zrekrutirati iz prostovoljcev velikansko angleško armado, je dal na zidove vseh londonskih hiš nalepiti lepake s svojo podobo: na njej je kazal z iztegnjenim prstom na množico, pod sliko se je pa bralo: »Vi ste tisti, ki ga potrebujem!« Vsakdo, kdor je šel mimo tega lepaka, je imel občutek, da gledajo oči vojnega ministra ravno vanj, in vsakomur se je zdelo, da velja ta poziv njemu osebno. Ta lepak je imel uspeh. Zakaj? Ker je vlil vsakomur izmed tistih, ki so ga gledali, občutek, da stoji ravno on v središču dogajanja.

Prepričevalnost je umetnost, da zazibljete sobesednika, poslušalca ali pa gledalca v takšno duševno stanje, da se mu zazdi dejanje, ki mu ga hočete dopovedati, neizogibno, najpametnejše ali najkoristnejše zanj. Zanj in ne za vas! Slavni odvetnik Henry Robert je imel navado reči: »Zagovornikova umetnost ima samo en cilj: prepričati mora v kratkem številu minut, ki so mu na razpolago, dvanajst porotnikov, da bi bili v obtoženčevi koži ravnali natanko tako kakor obtoženec, ker drugače sploh ni bilo moči ravnati. Od tega trenutka dalje ni več vaš klient tisti, za katerega gre; zanje same gre, za porotnike — in samo to jim seže do živega.«

»Jaz na primer...« Ta stavek boste najpogosteje slišali, če se boste pričeli pomenkovati s tem ali onim človekom o kateri koli javni zadevi. Na ta stavek boste morali venomer misliti, če boste hoteli na shodu potegniti množico za seboj. »Jaz na primer...« mrmrajo tisoči in tisoči vaših poslušalcev, poslušaje vaš govor. »Kakšne bodo posledice njegovih ukrepov za moje razmere? V kakšni zvezi je moje čustvovanje, moje gorje, moje veselje — v kakšni zvezi je s položajem, ki nam ga popisuje?« Kakor Kitchenerjev proglas, mora dobro zgrajen govor narediti na vsakega poslušalca vtis, da se z njim govornik obrača samo do njega in prav nanj.

Neki Američan, Dale Carnegie mu je ime, je pred 25 leti ustanovil zavod, kjer poučuje, menda z uspehom, kako se priljubiš svojim bližnjim. Pred kratkim je tudi izdal knjigo, kjer je zbral svoje skušnje v nekaj preprostih pravilih. Kaj nam ta mož svetuje? »Dajte svojim bližnjim priložnost, da bodo pripovedovali sami o sebi; o sebi človek najrajši govori. Smehljajte se, kajti vsi ljudje so plašni in šele vaš smehljaj jim vlije poguma. Razpravljajte o vseh stvareh tako, da se vživite v stališče svojega bližnjega, v njegove skrbi in težave. Zavedajte se, da je ime še tako neznatnega človeka zanj samega najvažnejša in najslajša beseda na svetu.«

Vladarji in politiki vedo, kako važen je ta vljudnostni spomin za obraze in imena. Volilec oprosti svojemu poslancu še tako usodne politične zmote, nikakor mu pa ne oprosti, da je pozabil njegovo ime. Jim Farley, nedosegljivi organizator volilnih shodov za predsednika Roosevelta, pripisuje svojo popularnost okoliščini, da živi v Združenih državah okrog 50.000 krajevnih strankarskih voditeljev, ki jih lahko vse ogovori z njihovim priimkom in povpraša, ne da bi se zmotil, po novicah o njihovih ženah in otrocih. »Česa ljudje žele?« pravi dalje Farley. »Zdravja, hrane, ljubezni, možnosti za preskrbo svojih otrok in zavesti svojega lastnega pomena.« Svet pripada tistim, ki nikoli ne pozabijo, da je poslednja izmed navedenih točk ena izmed najvažnejših in obenem tista, ki jo najmanj upoštevamo.

RAZGLED PO SVETU

Zatišje pred nevihto?

Dinamične države se pripravljajo, a tudi statične ne drže križem rok. Kljub vsemu vedrejši pogled v bodočnost

Švedski kralj Gustav V.

bo 16. junija t. l. proslavil 80letnico svojega rojstva. Sivolasi vladar je zaradi svojih demokratskih nazorov v svoji domovini zelo priljubljen. Njegova in švedskih socialistov zasluga je, da je na Švedskem vsa ta leta, ko je povsod drugod divjala gospodarska kriza, vladalo in vlada blagostanje.

V Ljubljani, 8. junija.

Hvala Bogu: po tednih samih razburljivih dogodkov smo vendar že učakali neskrbnejšo nedeljo. Nikjer na svetu se ni pretekli teden pripetilo nič posebnega, vsaj ne v primeri s tem, kar smo doživljali vse te tedne po zgodovinskih februarskih dneh. Kronist je skoraj v zadregi: o čem naj piše dramatike vajenim bralcem, da jih ne bo dolgočasil?

Njegova dolžnost je zapisati; četudi se ni pretekle dni dogodilo nič dinamičnega — bralci naj nam oproste izraz, ki so nam ga vsilile diktature — ne gre iz tega sklepati, da prihajamo počasi v urejene razmere. V Srednji Evropi je zavladalo zgolj zatišje, zelo podobno zatišju v naravi pred viharjem. Na Španskem se fronte ne zganejo, »samo« bombniki opravljajo svoje pogubonosno delo. Na Kitajskem takisto. Toda tudi tod je relativni mir samo znanilec novih krvavih dogodkov.

Dinamične sile so se nekoliko upehale. Kdor napada, potrebuje več sape kakor tisti, ki se brani; ta zakon narave velja, hvala Bogu, tudi v politiki. Odpočitek pride bolj prav napadencu kakor napadalcu; samo rok ne sme držati prekrižanih, čehi se pridno pripravljajo na nove sudetske in berlinske napade; manjšinski statut, ki ga pripravlja praška vlada, bo takšen, da bo Henleina vsaj začasno potisnil v defenzivo. Čangkajšek organizira obrambo; čim dalje traja vojna na Daljnem Vzhodu, tem žilavejši postaja kitajski odpor. Bombe na Kanton in na civilno prebivalstvo na Španskem so dokaz trenutne onemoglosti napadalcev.

Tudi statične demokracije ne drže križem rok. Pertinax je zapisal v pariškem tedniku »Europe Nouvelle«, da je 1. junij t. l. eden izmed najpomembnejših datumov v novejši angleški zgodovini. Ta dan je namreč predsednik britanske vlade Neville Chamberlein podal v spodnji zbornici velepomembno izjavo o uvedbi vojaške obveznosti na Angleškem. Ne v dobi miru; tako zelo Angleži kljub vsem izkušnjam povojne dobe vendarle še niso dozoreli. Toda tisti mah, ko bi počila nova evropska vojna, bi na Angleškem avtomatsko in brez odloga stopil v veljavo zakon o obveznem vojaškem službovanju. Za angleške razmere je to skoraj revolucionaren dogodek; ne kaže pozabiti, da Angleži niti v svetovni vojni, ko jim je šlo za biti ali ne biti, vse do leta 1917. niso vedeli, kaj se pravi, obvezno iti v vojake. Še leta 1916. je takratni vrhovni državni pravdnik, sedanji minister sir John Simon rajši odstopil, kakor pa da bi nosil soodgovornost za takšno nezaslišano novotarijo, kakor bi bila po njegovem naziranju uvedba splošne vojaške dolžnosti. Letošnji 1. junij je zelo jasen opomin na naslov diktatur.

Da tudi Francija pod Daladierjem ne drži križem rok, imamo priložnost skoraj vsak dan na novo ugotoviti.

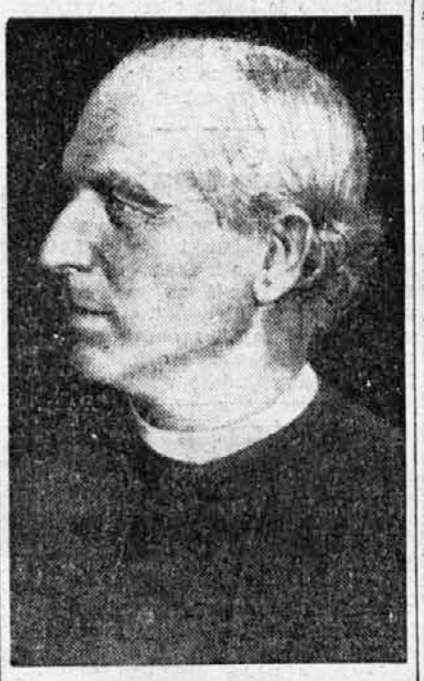

Pater Hlinka,

voditelj slovaških avtonomistov, je izdelal načrt o popolni avtonomiji Slovaške. Ker pa Hlinkova stranka nima večine med Slovaki, bo morala — prav na podlagi demokratskega načela o samoodločbi, ki se nanj sklicuje — pristati na kompromis z drugimi slovaškimi skupinami in s praško vlado.

Pred nekaj tedni so v Nemčiji in Italiji prisluhnili: francosko letalsko ministrstvo je namreč razglasilo, da je naročilo v Ameriki sto najmodernejših vojnih letal. Naročilo je za zdaj mnogo važnejše v načelnem pogledu kakor v stvarnem: Nemci in Italijani vidijo namreč popolnoma prav v njem dokaz, da bo v morebitni novi evropski vojni USA prav tako kakor pred dvajsetimi leti postavila svojo velikansko industrijo v službo demokratskih velesil. Komur je še v spominu nauk svetovne vojne, da sta Anglija in Francija skupaj z Rusijo nepremagljivi vse dotlej, dokler ju Amerika zalaga z orožjem — ne glede na to, ali stopi USA v vojno na njuni strani, ali ne — si tega simbolnega naročila ne bo mogel krivo razlagati.

Omenili smo Rusijo. Tudi tu gre razvoj pot, ki demokracijam ne bo v škodo. Francija je leta 1935. sklenila z moskovsko vlado pogodbo o vzajemni pomoči. Dalje kakor do te pogodbe vse do danes ni prišlo. Še oktobra 1936. je Litvinov vprašal Léona Bluma: »Ali mislite pomagati Češkoslovaški, če bi jo kdo napadel? Če mislite, bi bilo dobro, da se o tem pogovorimo.« Léon Blum se je zbal, da bi takšen pogovor vznevoljil Angleže; znana stvar je namreč, da se londonska vlada le pod silo razmer druži z Moskvo. Zato je Litvinovljevo vprašanje ostalo brez odgovora — in zato smo v letošnjem aprilu in maju tudi doživeli (da se milo izrazimo) toliko dinamike na čeških mejah. Angleži se izgovarjajo, da mislijo Sovjeti še zmerom na svetovno revolucijo. Toda ali bodo Rusi kaj manj prevratni, jim dobro odgovarja že citirani Pertinax, če jih bomo pustili same v njihovem kotu — v kotu, ki zavzema večino Evrope in Azije? Pertinax sodi, da so se zadnje tedne tudi v tem pogledu začele Chamberlainu odpirati oči.

Tako menimo, da smemo današnji tedenski pregled kljub uvodnemu skepticizmu zaključiti z vedrejšim pogledom v bodočnost.

Observer

*

O drugih dogodkih preteklega tedna glej »Politični teden« na 2. strani.

Mehiški general Cedillo,

ki je izrabil homatije, nastale zaradi petrolejske politike prezidenta Cardenasa, in vprizoril revolucijo proti vladi. Pravijo, da stoje za njim Nemci. Toda revolucija se je izjalovila in general je moral zbežati iz države.

Utrinki

ZLOBNI HOLANDCI

Neki narodni socialist je pred kratkim dejal v razgovoru z nekim Nizozemcem, da ne bo dolgo, ko bo Hitler na Holandskem.

»Že mogoče,« je malomarno skomignil Holandec z rameni. »Tudi Viljem se pri nas dobro počuti.«

(*»New Statesman«*, London)

JAPONSKA ČLOVEKOLJUBNOST

»Naši letalci se rajši vrnejo z bombami domov, kakor da bi jih pometali na civilno prebivalstvo.«

Tako je te dni izjavil zastopnik japonskega znanjega ministrstva.

Ker pa beremo dan za dnem o stotinah in tisočih civilnih žrtev med kitajskim prebivalstvom v Hankovu, Kantonu in drugih kitajskih mestih, ne more biti drugače kakor takole: kitajska civilna svojat drvi v svoji zločinski zlobnosti nalašč pod japonske bombe, samo da škoduje ugledu viteške japonske soldateske.

REFLEKS IN REFLEKSIJE

Ondan je predsednik angleške vlade dejal, da gre britanski diplomaciji velika zasluga, da ni v Srednji Evropi počila nova evropska vojna.

Nemški tisk je ogorčeno protestiral, nemško zunanje ministrstvo je pa uradno izjavilo, da ni britanska intervencija prav nič spremenila položaja, češ da gre zasluga za ohranitev miru edino in izključno samo dobri volji nemškega rajha.

»Da bo volk sit in koza cela,« je k temu pripomnil Daladier, »definirajmo zadevo takole: zasluga za mir gre britanskemu refleksu in nemškim... refleksijam.«

(Francoska besedna igra: *refleks* je podzavestna živčna reakcija na zunanje vtise, *refleksija* pa premislek.)

(Po pariškem »*Vuju*«)

Andaluzijski kmetje in poljski delavci,

ki so zbežali pred Francovimi četami, se na poziv katalonske vlade prijavljajo v republikansko vojsko.

Grof Ciano govori...

Italijanski zunanji minister, Mussolinijev zet grof Galeazzo Ciano je prejšnji teden govoril v Milanu o italijanski zunanji politiki. Slavil je italijansko zavezništvo z Nemčijo in Japonsko in prijateljstvo z Veliko Britanijo, Francije pa ni omenil niti z besedico. — Cianov govor v Milanu je prvi večji samostojen nastop moža, v katerem vidi Mussolini svojega naslednika.

NAPOLEON je nekoč dejal, da po končani bitki ni več sovražnikov. V nedeljo se je bila v Ljubljani velika bitka; boj je minil, David je spotaknil Goliata, kakor smo brali v nekem našem listu, in zdaj smo si lahko spet prijatelji.

Tako je športno fair in moralno spodobno.

K športni fairnesi in moralni spodobnosti spada tudi to, da nasprotnika po končani bitki ne devlješ v nič. Še manj lepo je pa, če ga sramotiš. In vendar smo brali v nekem ljubljanskem dnevniku v poročilu o nogometni tekmi BSK-Ljubljana tale stavek: »In za tem žalostnim vodnikom se je zgrnila brez glasu velika čreda preplašenih bitij v belo-modrih oblačilih.« Ali ne bi bilo tej »čredi preplašenih bitij« na las podobno tudi naše moštvo, če bi se bila tekma končala gostom v prid?

Isti poročevalec se norčuje iz nekega BSKovega igralca, da je »imel solze v očeh od pretresljivega joka, ki ga je bil vprizoril ljubljanskemu občinstvu, potem ko je z veliko spretnostjo(!) *zabil lastnemu vratarju usodno pomembni gol.« Roko na srce, gospod kolega: ali je ljubezen do lastnega kluba res tako sramotna, da je treba njen izliv postavljati na sramotni oder? In spet nam sili pod pero vprašanje: kaj pa če bi bila nesreča hotela, da bi bil ta »solzavi junak« član SK Ljubljane?*

V drugo kategorijo športne morale spada stavek, ki ga srečamo v omenjenem poročilu nekaj vrstic pozneje: »Povozili bi bili svojega prijatelja, čeprav jim je dajal vsa leta zvesto svoje glasovalne zaupnice.« Ali se vam ne zdi, gospod kolega, da ste s tem nepremišljenim stavkom bolj škodovali etiki nogometnega športa, kakor ji more škodovati še tako surov nogometaš s svojimi »produkcijami« na zelenem polju? Napisali ste nič več in nič manj kakor to, da je vse naše nogometno prvenstvo navaden humbug, zgolj politika in kupčija — ali vsaj, da si želite, da bi tako bilo. Vsakdo kdor le količkaj pozna zakulisje našega športa, ve da je ni hujše nevarnosti zanj kakor izroditev športnega pojmovanja, ki nanjo namigava citirani stavek. Da tako daleč vendarle še nismo, je poleg sarajevske tekme med Slavijo in Concordijo neizpodbitno potrdil baš nedeljski nogometni dvoboj.

Šport je postal neločljiv element današnjega življenja. Vseeno je, ali verujemo vanj in v njegovo poslanstvo, ali ne; vseeno, ali vidimo v njem apoteozo telesne kulture ali zgolj novodoben nadomestek gladiatorskih bojev starorimskega cirkusa — dejstvo sámo ostane, in z dejstvi je treba računati. Toda samo to je premalo; dolžnost nas vseh je, da pomagamo športu na tisto etično višino, brez katere bi se izrodil v nizkotno telesno obračunavanje ali pa v sramotno kravjo kupčijo. Da se to ne zgodi, imamo najbolj skrbeti poleg športnikov samih baš mi — žurnalisti.

Kronist

Politični teden

V notranje ministrstvo so povabili vse načelnike upravnih oddelkov banskih uprav, policijske upravnike in nekatere poveljnike policijske straže. Razpravljali so pod vodstvom notranjega ministra dr. Korošca o organizaciji policijske straže same in o novih uniformah policijskega moštva. — **Predsednik vlade dr. Stojadinović**, prometni minister dr. Spaho in gradbeni minister dr. Stošović so prisostvovali svečani posvetitvi prvega pontona, izdelanega v naši domači ladjedelnici v Beogradu. — **V navzočnosti predsednika vlade** dr. Stojadinovića in prometnega in gradbenega ministra se je v Ljubljani svečano začel kongres za ceste. Za nove ceste bo vlada odobrila še dve milijardi dinarjev kreditov. Predsednik vlade se je s prometnim in gradbenim ministrom odpeljal v kongresa na Bled.

*

Prihodnji evharistični kongres bo l. 1940. v Nici, na Francoskem; tako so sklenili v Budimpešti. — **Japonska policija** je zaprla 1400 komunistov. Komunistična organizacija je dobivala navodila in denar od japonskih rojakov v USA. — **Poljska vlada** je na pritisk angleške in fracoske vlade brzojavila nemški vladi v Berlinu, da v novi evropski vojni Poljska po nobeni ceni ne bo mogla ostati nevtralna in da bi v tem primeru seveda izpolnila svoje obveznosti ter stopila na stran zahodnoevropskih velesil. — **Dolgov bivše Avstrije** Nemčija noče priznati. Angleški finančni krogi so zato v skrbeh. Ni izključena možnost resnega trgovsko-političnega spora med Anglijo in Nemčijo. — **Madžarska** bi se rada pobotala z Malo antanto, obenem se pa nagiba k osi Rim-Berlin. — **Švedska vlada** je sklenila, da ostane v vsaki bodoči vojni nevtralna. — **Romunski princ Nikolaj** je v Benetkah kupil Gregorjevo palačo in se bo stalno naselil v Benetkah. — **Grof Ciano** je v Milanu izjavil, da bo Italija ostala zvesta zvezi Rim-Berlin-Tokio in da bo nadaljevala politiko tesnega sodelovanja z narodno socialistično Nemčijo. — **Angleška vlada** bi rada posredovala v Španiji, toda general Franco odklanja premirje. — **Japonske izgube** v poslednjih bitkah niso majhne. Kitajci so obkolili skoraj celo japonsko divizijo. — **V Bratislavi** je prisostvovalo slovaški avtonomistični manifestaciji 18.000 ljudi, zborovanju nacionalnega tabora pa več ko 100.000. — **Devet tromotornih** španskih bombnikov je bombardiralo francosko obmejno vas Aix-le-Terre. Francosko vojno ministrstvo je izdalo obsežne varnostne ukrepe in odredilo, da morajo francoska letala v bodoče zasledovati sleherno tuje vojno letalo, ki bi se pojavilo nad francoskim ozemljem.

Specialni atelje
za okvirenje slik in gobelinov
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Kronika preteklega tedna

Naš napredek

n **Najstarejšo južno-srbsko cerkev** so obnovili v Skopljanski Črni gori. Cerkev so zgradili že l. 1337. v dobi carja Dušana. Obnavljati so jo začeli po naročilu kralja Aleksandra. Te dni so v njej prvič zapeli zvonovi. Blagoslovitev zgodovinske cerkve je bila združena z veliko ljudsko veselico.

n **Napredni cigani** v Beogradu bodo v kratkem ustanovili knjižnico in čitalnico in tako izpopolnili svoje Prosvetno društvo. Da bi k tej kulturni organizaciji lahko pristopili tudi reveži, so odpravili vpisnino, mesečno članarino so pa določili na 2 din.

Nesreče

č **Kožo je posnelo z glave** 16letnemu vajencu državnih železnic v Mariboru, Ivanu Hirnu s Teznega. Hotel je prekoračiti slepo progo, v tem je pridrvela lokomotiva, ga nekajkrat zavrtela in ga vrgla s takšno silo na nasip, da mu je kožo na glavi kar posnelo. S hudimi poškodbami po vsem telesu so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

č **Hrbtenico si je zlomil** v Merkačici pri Oplotnici 38letni kamnosek Franc Zimerl. Vozil je hmelovke, pa se je voz zvrnil nanj. Mož se zdravi v celjski bolnišnici.

č **Avtomobil je povozil 11 ovac** Jakobu Oražmu iz Doba in živinskemu trgovcu Francu Urankarju iz Šmartnega pri Tuhinju pri Kapli blizu Vranskega. Šofer in delavec Kupec trdita, da sta gonjača gnala čredo po nepravi strani, gonjača pa trdita nasprotno in cenita škodo na 1600 dinarjev. Kdo je prav za prav nesreče kriv, bo ugotovila preiskava.

č **Mladega graničarja** Milivoja Dimitrijevića so našli mrtvega med postajama Store in Celje v vodi v jarku. Najbrže je šel v mesto ob železniški progi, medtem ga je pa dohitel vlak in ga je lokomotiva sunila v jarek, kjer je nesrečnež obležal mrtev.

č **Povodenj** je v Ljutomeru napravila ogromno škodo. Ljudem posebno primanjkuje krme za živino in semenja za novo setev. Prizadetim kmetom bi bilo treba pomagati s podporami.

č **Na železniški progi Sarajevo-Brod** je blizu postaje Ljubljanice skočilo s tira 6 vagonov tovornega vlaka. Pod ruševinami so našli hudo ranjenega nekega zastonjkarja, ki je tihotapil tobak.

č **V jarek je stopila**, da bi se izognila avtomobilu, 27letna delavka Neža Šahova iz Bodove pri Mariboru. Pri tem je padla in je tako nesrečno zadela z glavo ob kamen, da ji je počila lobanja in si je zlomila levo roko. Nezavestno so jo reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico.

č **Velika**, 20 m dolga in 8 m široka baraka se je podrla v Mariboru na Masarykovi cesti in pokopala pod seboj dva delavca, Ernesta Piščanca in Franca Florjančiča. Oba sta se hudo pobila, Florjančiču je strlo prsni koš, Piščancu pa zlomilo desno nogo. Oba ponesrečenca so takoj prepeljali v bolnišnico.

č **Gospodarsko poslopje** se je vnelo ponoči posestniku Andreju Snoju v Črni vasi na Barju. Požar so opazili precej pozno. Škode je okoli 30.000 dinarjev in je krita z zavarovalnino. Domnevajo, da je ogenj nekdo podtaknil.

č **Neznan avtomobilist** je podrl 19letnega posestnikovega sina Jakoba Antona iz Zavrha pri Dobrovi, ko se je vračal iz bolnišnice. Fant si je zlomil nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

č **Na bregu Mure** se je igrala pri Cmureku 8letna posestnikova hčerka Frančiška Zemljičeva. Ko je hotela zgrabiti za vejevje, ji je spodrsnilo. Padla je v vodo in utonila.

č **Skoraj bi bil o binkoštih zmrznil** mesarski mojster Lojze Vrhovec iz Litije. V svoji ledenici je sam urejal meso, in nesreča je hotela, da se je na vratih sprožil zapah. Ko je mojster hotel ven, ni mogel odpreti. Razbijal je po vratih, a nihče ga ni slišal. Nesrečnežu je že jelo primanjkovati zraka in kar trd je postajal od mraza. Zbral je poslednje moči, iznova razbijal in klical na pomoč, potlej je pa omagal. V tem je prihitel njegov najmlajši sin Duško in ga vprašal, kaj bi rad. V poslednjih vzdihljajih je oče zajecljal, naj mu odpre, in ko so se vrata odprla, se je omedlel zakotalil otroku pred noge. Otrok se je sprva zelo prestrašil, pozneje je pa videl, da je očetu rešil življenje.

č **S kolesa je padel** 8letni Toni Skubic iz Gradca pri Litiji in si lahno odrl kožo na kolenu. Na lepem je pa moral v posteljo in vsi domači so mislili, da je zbolel za hripo. Ko je pa otrokova bolezen postajala čedalje hujša, so poklicali zdravnika in ta je ugotovil, da se je fantiček zastrupil s tetanusom. Tonija so takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, a njegovo stanje je zelo resno.

č **Huda nesreča** se je primerila posestniku Joži Paulu od Sv. Jeronima pri Vranskem. Z ženo in sinčkom se je peljal na motornem kolesu z Rečice ob Savinji proti Vranskem. Med vožnjo je pa kolo zadelo ob velik kamen in se prevrnilo. Oče in sin sta se nevarno pobila in so ju morali prepeljati v celjsko bolnišnico, Paulova žena je pa odnesla le lažje praske.

č **Velik kup lesa** je pokopal pod seboj 51letnega delavca Antona Melavca iz Rečice pri Savinji. Ponesrečenca so takoj potegnili izpod lesa, a je bil že mrtev.

č **Nogo je izgubil** 28letni železniški premikač Fridolin Kokec iz Trbovelj, ker je tako nesrečno skočil z lokomotive, da je padel. Kolesa tovornega vlaka so mu odrezala nogo ravno v členku. Ponesrečenca so takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu morali nogo amputirati.

č **Ponesrečil se je** v delavnicah državnih železnic v Mariboru 27letni ključavničar Jožef Šafarič. Vagon mu je zmečkal desno nogo.

Doma in na potovanju, preden greš spat, vedno: **Chlorodont-zobna pasta**

Nevsakdanjosti

* **Z medvedom se je boril** 40letni klepar Ciril Grebenc v gozdu med Čepljami in Brezovim pri Litiji. Mož je šel nad zver kar z navadno palico. S sprednjo šapo ga je žival opraskala po obrazu, z gobcem mu je pa odgriznila kar cel rokav. Ko je možakar videl, da zverini ni kos, je zbežal, kolikor so ga nesle noge, in zavil v prvo hišo, kjer je ves zasopljen pripovedoval o srečanju z medvedom. Baje je imela žival okoli vratu verigo. Verjetno je, da je bila že ukročena in da je ušla.

* **Orožnikov se je ustrašil** 6letni Franci Šonc, sin brivskega mojstra iz Kranja. Oče ga je namreč ostro oštel, ker ni šel na šolsko proslavo, in mu zagrozil z orožniki. Grožnje se je otrok zbal in je v strahu pred orožniki pobegnil v Ljubljano k očetovim znancem. Pozneje si je poiskal službo kravjega pastirja pri nekem kmetu v Zgornjih Dupljah, a njegov oče je kmalu zvedel zanj in prišel ponj.

* **Lačen volk** se je zatekel v neko kmečko hišo v Dobočanem pri Trebinju. Gospodinja se je zverine ubranila z gorečim polenom. Udrihala je po njej, dokler ji niso prihiteli na pomoč sosedi, ki so volka izgnali iz hiše in ga na cesti ustrelili.

Banka Baruch
11. Rue Auber, PARIS (9e)
Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Holandija: št. 1458-66. Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.
Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Osebne vesti

o **Poročili so se:** V Ljubljani: Jože Kušar in Slavica Drnovškova; Damjan Godec in Kati Škerjančeva iz Kranjske gore. — V Smledniku pri Medvodah: Anton Čepelnik, posestnik v Vižmarjih, in Angela Bečanova. — Pri Sv. Križu nad Jesenicami: Jožef Štefelin, gostilničar, in Berta Medvedova. — Novoporočencem iskreno čestitamo!

† **Umrli so:** V Brežicah: Vekoslav Zelenko, kapetan I. stopnje. — V Celju: 26letna delavčeva žena Marija Kučičeva iz Tlak pri Rogatcu; 64letni dninar Franc Pirš iz Oplotnice; 50letni dninar Matevž Pirš iz Prožinske vasi pri Teharju; 26letna posestnikova hčerka Rozi Reberškova iz Verač pri Podčetrtku; 54letni gostilničarski sluga Mihael Veber. — V Dolenjem Logatcu: Anton Urbas, gostilničar; 88letni užitkar Anton Nagode. — Na Jesenicah: Katarina Vidmarjeva, roj. Šilerjeva. — V Kamniku: Franc Jagodic, gostilničar. — V Kočevju: Franjo Zbrizaj, upokojeni višji sodni oficijal. — Na Krasincu v Beli Krajini: 19letni Jože Zupanič, posestnikov sin. — V Ljubljani: Simon Kmetetz, upokojeni poduradnik južne železnice; 91letni Ivan Nemec, upokojeni sodni sluga; Anton Pezdič, upokojeni poštni tajnik; Anica Šalamunova; Mica Husova, roj. pl. Kubanyjeva, lekarnarjeva žena; Jože Medvešček, knjižničar pravne fakultete. — V Marenbergu: 89letni Jurij Pušnik. — V Mariboru: 6letni Ernest Gregorc, monterjev sin; 72letna posestnica Marija Reškova; Andrej Somrak, upokojeni skladiščnik državnih železnic; 59letni mizarski pomočnik Ivan Krumpak; 61letna zasebnica Julijana Vajsova. — V Radovljici: dr. Jan Voves, banovinski zdravnik. — Sv. Jernej pri Ločah: Franc Vrhovšek iz Zgornjih Loč. — V Zgornjih Dupljah: 69letna posestnica Marija Rozmanova. — Na Zgornji Hudinji pri Celju: 70letni delavec Jože Lesjak. — Žalujočim naše iskreno sožalje!

Po krivih potih

p **Da bi se poročil**, je ukradel svojemu stricu, upokojenemu železničarju Francu Kocbeku, 40.000 dinarjev nezaposleni 25letni trgovski pomočnik Franc Marin v Novi vasi pri Mariboru. Fant se je spoznal z nekim dekletom in ker ni imel denarja, je izmaknil stricu ves njegov prihranek, potlej je pa priredil veselo svatovanje. Spočetka ni Kocbek ničesar opazil, ko je pa ondan potreboval nekaj denarja, je videl, da mu je ves prihranek zmanjkal. Tatvine je takoj osumil svojega nečaka in ga ovadil orožnikom. Le-ti so novopečenega ženina staknili v Mariboru in ga odpeljali mladi ženici, ki je vsa objokana spoznala, da se je poročila s sleparjem in tatom.

p **Lastno domačijo je zažgal**, da bi prišel do zavarovalnine, posestnik Anton Pungartnik iz Kaple na Kozjaku. Požigalčeva brezvestnost je spravila v življenjsko nevarnost 8 ljudi, a na srečo so se vsi rešili. Gospodar sam je bil s svojo ženo in živino že na varnem, ko so na stanovalce začeli padati tleči ogorki. Škodo cenijo na 80.000 dinarjev, kajti požar je uničil do malega vse, le živino so rešili iz hleva. Orožniki so takoj osumili lastnika samega in ga trdo prijeli. Pri zaslišanju je dejal, da je zažgal slamnato streho že zjutraj, da bi prišel do zavarovalnine, ker bi se rad izkopal iz dolgov. Požigalca in njegovo ženo so orožniki odpeljali v sodne zapore v Marenberg.

p **Pobegnil** je 33letni kaznjenec Alojzij Babič iz Krčevine pri Mariboru. Mož govori več jezikov. Do 6. oktobra 1940. bi moral odsedeti večletno ječo.

p **V lase so si skočili** v Majdičevi gostilni v Levcu pri Celju Karel P. iz Levca, Avgust L. z Ostrožnega in Viktor K. iz Arje vasi. Gostilničarka je skušala fante pomiriti, a ji ni uspelo, zato je poklicala na pomoč 31letnega cinkarniškega delavca Josipa Jankoviča iz Levca. Zunaj gostilne se je pa Jankovič iznenada zgrudil. Eden izmed prepirljivcev ga je bil zabodel tik nad srcem in mu prerezal prsi od desnega ramena počez do trebuha. Jankoviča so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je pa kmalu nato nevarni rani podlegel. Orožniki so aretirali vse tri pretepače, le-ti pa vale krivdo drug na drugega.

p **8.000 dinarjev** je poslal domov iz Trbovelj 30letni nezaposleni mehanik Anton Selić z otoka Hvara. Stražnikom je njegovo potikanje po velesejmu postalo sumljivo, prijeli so ga in mu izprašali vest. Pri njem so našli lep kupček stotakov in odrezke dveh poštnih nakazil na 8.000 dinarjev, ki jih je pred nekaj dnevi poslal domov. Uganko njegovega bogastva bo razjasnila šele podrobnejša preiskava.

Razno

V nedeljo je obiskal Ljubljanski velesejem gospod ministrski predsednik dr. Stojadinović v spremstvu g. ministrov dr. Spaha in Stošovića ter bana dravske banovine dr. Natlačena. Ogledal si je predvsem razstavo »Cesta«, razstavo »Francoska knjiga«, tekstilno in strojno industrijo. O prireditvi se je ministrski predsednik zelo zadovoljivo izrazil ter iskreno želel velesejmu popoln uspeh. Notranji minister dr. Anton Korošec je prireditvi brzojavno čestital in izrazil svoje najboljše želje. Obisk velesejma je zelo velik in tudi v trgovskem oziru kaže, da bodo razstavljalci zadovoljni. Iz zamejstva prihajajo Italijani, Nemci in Bolgari, tudi Francozov je bilo nekaj. Ti hočejo predvsem dobiti pregledno sliko o jugoslovanskem gospodarstvu, ki jo letošnji ljubljanski velesejem tudi res podaja. Seveda sklepajo tudi kupčije v predmetih, ki jih naša država izvaža. Domači kupci so prišli iz vseh predelov države, pričakujejo jih pa še več, ko se bo v soboto pričel III. jugoslov. trgovski kongres v Ljubljani, na katerega se je javilo okrog 6000 trgovcev. Zares je lep in bogat letošnji pomladanski velesejem v Ljubljani. Pridite vsi in si ga oglejte! Vsaka vstopnica ima kupon. Te kupone bodo žrebali zadnji dan velesejma v ponedeljek 13. t. m. Darila presegajo vrednost 75.000 din. Na železnicah velja brezplačni povratek. Ko kupujete na postajni blagajni vozni listek, povejte, da greste v Ljubljano na velesejem.

XVIII. spomladanski mednarodni velesejem v Ljubljani pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., ki ga je zastopal general Dušan Dodić, je slovesno otvoril minister dr. Miha Krek v zastopstvu trgovinskega ministra dr. Milana Vrbanića. Pri otvoritvi je bil navzočen tudi prometni minister dr. Mehmed Spaho, ki je pred 18 leti otvoril prvi mednarodni velesejem v Ljubljani in s tem prvi mednarodni velesejem v Jugoslaviji sploh. Predsednika dr. Milana Stojadinovića in notranjega ministra dr. Antona Korošca je zastopal ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, finančnega ministra dr. Dušana Letico ravnatelj dravskega finančnega rvnateljstva dr. Sedlar, vojnega ministra generala Ljubomira Marića polkovnik Milan Mašić, poštnega ministra Vojka Cvrkića ravnatelj ljubljanskega poštnega ravnateljstva dr. Anton Vagaja.

Zbrane mnogoštevilne častne goste je v markantnem govoru pozdravil predsednik Ljubljanskega velesejma g. Fran Bonač, za razstavo »Cesta« predsednik Društva za ceste g. ravnatelj dr. Vinko Vrhunc in za razstavo »Francoska knjiga« francoski konzul v Ljubljani g. Gabriel Remerand. V vrsti posebnih razstav letošnjega pomladanskega Ljubljanskega velesejma sta dve posebno pomembni razstavi: Razstava »Cesta«, ki jo je priredilo ljubljansko Društvo za ceste, in pa razstava »Francoska knjiga«, ki jo je priredila francoska republika.

V splošnem obseg velesejem vse panoge industrijske in obrtne proizvodnje, posebno bogato so pa zastopani avtomobili in motorna kolesa, pohištvo in stanovanjska oprema in pa tekstil. Razstavni prostor je tako zaseden, da je bilo treba postaviti še en velik provizoričen paviljon in še ni bilo mogoče ustreči vsem tvrdkam, ki so želele razstaviti na tem velesejmu.

Velesejem traja do vštetega 13. junija. Na železnicah in parnikih polovična voznina.

84 koles
najboljših znamk, še prav malo rabljenih in
več šivalnih strojev
Singer, Pfaff in drugih, ki tudi štikajo, ter
60 otroških vozičkov
najmodernejših, športnih in globokih, po izredno nizkih cenah na prodaj pri
„PROMET“
LJUBLJANA, nasproti Križanske cerkve

Fakirjeva osveta

Strahoten zločin užaljenega Indijca

(nX-i) **Bangkok**, junija.

V pričetku te zgodbe bomo morali poseči nazaj, v prve mesece lanske zime, ko se je v birmanski pokrajini Manywi, v Zadnji Indiji, pripetil nenavaden in skrivnosten zločin, ki je vzburkal ne samo domačine, ampak tudi evropske naseljence.

Kakšnih 20 milj od mesta Manywe ima angleški naseljenec gospod William Babrit velike kašče za riž in ogromne tovarne za predelavo teakovega lesa. Vse do lanske zime je gospodar sam vodil in nadzoroval svoja velika podjetja. Lepega dne je pa legel in nevarno obolel. K njegovi bolniški postelji se je z letalom pripeljala njegova edinka, 22letna hči Mary, ki se je dotlej mudila v Siamu, pri nekih znancih. Prevzela je samaritansko delo, požrtvovalno stregla svojemu očetu, poklicala evropske zdravnike in vse storila, samo da bi vrnila zdravje ljubljenemu očetu.

Hčerka izgine

O Božiču se je Maryn trud obnesel; tovarnar je bil že toliko okreval, da je lahko vstal. Nekaj tednov pozneje se mu je zdravje tolikanj popravilo, da je odšel na sprehod proti svojim tovarnam. Ko se je pa vrnil domov, ni več našel hčerke doma. Takoj je zaslutil, da ima zločinska roka prste vmes, in je hitro obvestil vse svoje znance in tudi kolonijsko policijo o čudnem izginotju svoje hčere. Nekaj dni nato so strogo preiskali in zaslišali vse Babritove delavce-domačine, a nihče ni ničesar vedel o skrivnostnem zločinu, ali so se pa vsaj vsi delali, kakor da bi jim bila zadeva španska vas.

Vseeno je pa gospod Babrit s svojimi evropskimi prijatelji slutil, da birmanski domačini nimajo tako čistih rok. Nekateri birmanski delavci se namreč z angleškim tovarnarjem niso kaj prida razumeli. Gospod Babrit je zelo strog gospodar; z domačini ravna dobro, dokler pošteno delajo. Če prične pa ta ali oni lenariti ali pa celo slepariti, potlej ne pozna milosti in krivca strogo kaznuje. In tako je pričela policija iskati zločinca med delavci, ki jih je bil tovarnar odpustil iz službe. Vse preiskave so bile zaman. Hčerke ni bilo nikjer, kakor bi se bila vdrla v tla, in nihče ni vedel ničesar povedati o tej skrivnostni zadevi.

Kolonijska policija se je pa med preiskavo spomnila, da se je v sosednji pokrajini — v Pakoku — pred leti primeril podoben zločin. Takrát so zločinski Birmanci ugrabili ženo nekega nepriljubljenega farmarja in jo izpustili šele, ko je farmar obljubil, da se bo takoj za zmerom izselil iz Birme.

Truplo v skalnati duplini

Babritova zadeva se je pa razvila v drugo, tragičnejšo smer; 16. dan po Marynem izginotju je dobil tovarnar neko pismo. V njem je bral, da zdaj že lahko pride po svojo hčerko, in sicer v neki bližnji kraj, kakšnih 15 milj južno od Manywe. Kajpak se je tovarnar s policijo vred takoj podal na pot, v upanju, da bo še našel svojega otroka živega in zdravega.. A kdo popiše njegovo grozo, ko so še tisti dan v neki skalnati duplini našli Mary — mrtvo. Njeno truplo je bilo strahotno iznakaženo, tako da so ga spoznali samo po obleki in okrasju. Obraz in telo sta bila že tako razpadla, da ni bilo več mogoče ugotoviti, kako so nesrečnico umorili. Truplo so prepeljali v Manywa, tamkaj ga je najprej evropski zdravnik raztelesil, potem so ga pa svečano pokopali v razkošni tovarnarjevi grobnici.

Gospodu Babritu, ki je v enem letu izgubil ženo in hčer, je šla tragedija silno do živega. Zastavni in krepki mož se je v nekaj mesecih postaral; lasje so mu posivели in pričel je bolehati. Kmalu ni imel več moči, da bi nadzoroval svoja obširna podjetja. Neki dan je legel in ni več vstal; zdravniki so mu svetovali, naj odpotuje iz nezdravega podnebja in naj se s svojo jahto poda na morje, kjer je zrak čist. A tovarnar se ni zmenil za takšne in podobne nasvete. Vedel je, da njegovi žalosti ni pomoči, kajti nihče ne more obuditi njegove mrtve hčerke v življenje.

Nenadna vrnitev ‚pokojne'

Zdravniki so bili že čisto obupali nad oslabelim tovarnarjem. Tedaj se je pa na lepem zgodilo nekaj neverjetnega: neki dan ob dveh zjutraj je v bolnikov bungalov skočila mlada neznanka. Po barvi je bila domačinka, a ko je pričela govoriti, so vsi spoznali v njej Mary Babritovo. Nesrečno mladenko so takoj odpeljali k očetu, ki jo je spoznal in ves blažen objel. Tedaj je pričela Mary pripovedovati, kaj vse je doživela od tistega usodnega dne, ko je izginila iz domače hiše.

Birmani so jo bili ugrabili in odvedli s seboj v prostrane pragozdove v gornji Birmi. Tamkaj so zelo grdo ravnali z njo in jo naposled zaprli v staro svetišče. Vse to je zasnoval in vodil neki fakir. Šele pred kratkim se ji je posrečilo, da je neopazno zbežala in se vrnila k očetu. Ujela je še pravi čas, kajti nesrečni oče je bil že čisto na koncu.

Policija je takoj prijela zločinskega fakirja in ta je po prvotnem tajenju vse priznal. Dejal je, da se je hotel maščevati nad tovarnarjem, ker je nekaj dni poprej odpustil iz službe dva njegova sorodnika. Dozdevno Maryno truplo so mu prinesli njegovi rojaki; s svojimi umetnijami ga je tako dobro prepariral, da je celo evropskega zdravnika preslepil. Zdravniki upajo, da bo tovarnar ob skrbni hčerini negi okreval, fakirja pa čaka zaslužena kazen.

Vsak dinar, porabljen za pravilno nego zob, Vam ustvarja kapital za vse življenje: zdrave, trdne in bele zobe!

SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

V teh 15 letih je umrlo že 25 žrtev te strašne bolezni, druga za drugo; ostali sta samo še dve in tudi ti dve komaj čakata odrešitve v smrti. Vrh vsega je pa še tovarna za budilke šla po gobe, kajti sodniki so razsodili, da morajo neprevidni lastniki plačati vsaki izmed delavk 600.000 dinarjev odškodnine, 36.000 din življenjske rente in vse zdravniške stroške.

Požrtvovalnost bolniške sestre

(n U-w) **London**, junija. Te dni je bolniška sestra Mary Jonesova v neki otroški bolnišnici dokazala, kako silno se more človek premagati, kadar gre za ljubljeno bitje. Bolničarka Mary je živela samo za svoje male bolničke, bila jim je kakor druga mati. Te dni je pa med pripravljanjem nekega zdravila po nesreči prevrnila špiritni kuhalnik; na lepem je iz posode šinil ogenj in zajel njeno obleko.

Gasilnik je visel v bližnjem hodniku in morda bi se bila sestra še rešila, ako bi bila hitro stekla iz dvorane. Teči bi morala pa med 12 otroškimi bolniškimi posteljicami in prestrašila bi 12 otrok. Tudi bi plamen iz kuhalnika utegnil zajeti še druge predmete v sobi in zanetiti hud požar.

Z nadčloveškim pogumom je mlada sestra skušala udušiti ogenj z odejami, ki jih je imela pri roki; posrečilo se ji je. Potlej je pa mirno odšla z gorečo obleko na telesu proti vratom, ne da bi zakričala ali zastokala. A nesrečnica je, hudo ožgana po vsem životu, omedlela, še preden je prispela na rešilni hodnik...

Zavedla se je šele tik pred smrtjo in njene prve in zadnje besede so bile: »Upam, da se moji otroci niso prehudo prestrašili...«

Herojstvo dveh ogrskih kmetov

(nU-k) **Budimpešta**, junija. V okrožju Tiszasu, v bližini Csongrada so zaradi hudega dežja grozile 1.100 oralom zemlje velike poplave. Skoraj vsa polja so last revnih kmetičev in posejana s koruzo ali pšenico.

Da bi zadržali besneče vode, so kmetiči zgradili nasip, ki je pa pred silnim pritiskom vode odnehal. Poljedelci so obupani odhajali s svojih polj, zavedajoč se, da jih utegne vsak trenutek zaliti voda. Samo dva kmeta nista odnehala: Štefan Juhasz in Ladislav Bakos; sklenila sta da se bosta do poslednjega diha borila z razbesnelimi elementi, da rešita svoje borno posestvo.

S tveganjem življenja sta vrzel v nasipu zadelala s svojima lastnima telesoma. Zasidrala sta v zemljo lopati, se krčevito oprijela njih ročajev in legla v odprtino. Vso noč je butala voda v njuni premrli telesi, a vzdržala sta do jutra, ko je prišla pomoč in ko so vrzel v nasipu zadelali z detelja in slamo. Tako sta hrabra kmeta rešila polja in žetev, kajti Tisa je medtem že pričela upadati.

Papirnati srčki angleških skavtov

(nP-w) **London**, maja. Angleški skavtski naraščaj je pred kratkim razposlal svojim tovarišem po vsem svetu majhne papirnate srčke z napisi: »Borimo se proti obrekovanju!« ali »Nikoli ne govorimo slabega o drugem narodu!«

Vsak skavt mora zmerom nositi pri sebi nekaj takšnih srčkov z napisi v vseh svetovnih jezikih; ako namreč sliši, da ta ali oni udriha po drugem narodu, mora takoj seči v žep in obrekovalcu podariti srce s pomembnim opominom.

Angleški skavti upajo, da bodo tako vzgojili rod, ki bo velikodušnejši in zrelejši od današnjega.

(»Intran«, Pariz)

Don Juan — dekle v moški obleki

(nZ-w) **Varšava**, junija. V mestu Pinsku na Poljskem je te dni neka nevesta doživela razočaranje, ki ga najbrže svoj živ dan ne bo pozabila. Na poročni gostiji je odkrila, da njen ljubljeni ženin ni moški, ampak dekle kakor ona sama. Razkačena nevesta je svojega dozdevnega ‚ženina' najprej pošteno namahala, potlej je pa vložila proti njemu tožbo zaradi sleparije.

In tako je moral podjetni ‚ženin' — v resnici ljubko dekletce — stopiti pred sodišče in povedati, zakaj si je izbrala tako nenavaden poklic. ‚Ženin' — mlada Olga Biaskova — je odkrito povedala, kaj jo je zapeljalo na napačno pot. Najprej je bila model v nekem fotografskem ateljeju; tamkaj so jo večkrat slikali v moški obleki in razglednice z nežnim, zasanjanim mladeničem so šle dobro v denar. Tedaj se je Olga na lepem spomnila, kako se bi dalo služiti denar, na račun naivnih zaljubljenih deklet.

Oblekla se je v moško obleko in pričela dvoriti. Zaročenk in ljubic je imela takoj na prebitek, saj so ženske za ‚lepim fantom' kar norele. Potlej je pa lepega dne le prišlo spoznanje. ‚Fant' se je zaročil z neko petično, a energično izvoljenko in ta je, kakor smo že zgoraj povedali, ravno na poročni gostiji odkrila sleparijo.

Sodniki so bili prizanesljivi in so Olgo obsodili samo pogojno, to se pravi, ne bo ji treba iti sedet, če bo oblekla spet žensko obleko in pričela spodobno živeti.

Morska bolezen — nov poklic

(n) **London**, junija. Ljudje, ki imajo morsko bolezen in začutijo slabost v želodcu, koj ko stopijo na parnik, bodo lahko iz svoje bolezni denar kovali. Neki veliki angleški dnevnik je namreč pred kratkim priobčil velik oglas; v njem išče neki zdravnik ljudi z morsko boleznijo, in sicer zaradi znanstvenega proučavanja.

Bolnik bo lahko zastonj potoval v Ameriko, Indijo ali pa na Tahiti, v prvem razredu; vse stroške mu bo plačal znanstvenik sam. Kajpak bo pa moral bolnik biti zdravniku zmerom na razpolago, da bo znanstvenik lahko zbral vso tvarino, ki jo potrebuje za svojo knjigo o morski bolezni.

Najbrže pa potovanje ne bo tako hudo, kajti zdravnik je že tudi iznašel zdravilo za zdravljenje morske bolezni, in ga misli na tem potovanju prvič preizkusiti. Doslej je zdravnik izbral že dva bolnika, oglasilo se jih je pa več sto. Vsi so zatrjevali, da imajo to bolezen, in vsi so bili takoj pripravljeni iti na dolgo pot, čeprav bi jim bilo na parniku slabo. Eden izmed ponudnikov je celo dejal, da ga prime slabost že, če samo v kinu vidi, kako se ladja guglje. Vseeno bi bilo pa zanimivo vedeti, kako bodo ljudje z morsko boleznijo preživeli tako dolgo potovanje in ali jim bo zabava za takšno ceno sploh še zabava...

Osveta radijskih budilk

(nÖ-w) **Newyork**, junija. Te dni je umrla v Newyorku 25. žrtev nenavadne bolezni, ki je že pred leti zajela 27 žensk, 27 mladih življenj. Njih tragična usoda je pretresla vso Ameriko. Samo še dve žrtvi životarita in čakata na svojo usodo, na konec, ki ni več daleč...

Pred 15 leti je neka tovarna za budilke najela 27 delavk, ki naj bi z neko posebno raztopino prevlekle kazalce in številke pri vsaki budilki, ki jo je tovarna izdelala. Tovarna je namreč hotela izdelovati ‚svetlikajoče' se budilke, ki jih do tistih dob še niso tako poznali kakor danes.

V tisti dobi se pa še niso zavedali, kako previdno je treba ravnati z večjimi količinami radija. In tako je ena izmed tovarniških delavk že čez tri mesece odkrila nekaj zelo nenavadnega na svojem telesu: kadar je bila v temni sobi, je njeno telo izžarevalo ravno takšno fosforno zelenkasto svetlobo kakor številke na budilkah, ki jih je vsak dan imela v delu.

Vprašala je za svet zdravnika in izvedela strašne stvari: nakopala si je bila neozdravljivo bolezen; telo se ji bo pričelo pod vplivom radija po malem razkrajati; samo še leto dni bo živela, potlej jo pa čaka smrt v strašnih bolečinah.

Ko so gospodarji zvedeli za strahotno bolezen svoje uslužbenke, so takoj poslali še ostale delavke k najboljšim zdravnikom, a vsi so isto ugotovili. Vse delavke je že oplazil dih smrti.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Gostilničarja Jožefa Opoczerja iz občine Mor na Madžarskem je te dni nenavadna stava stala življenje. Gostilničar je stavil, da bo popil tri litre vina na dušek. Res je tri litre zvrnil in se zgrudil; peljali so ga v hlev, misleč, da je pijan. A drugo jutro so ga našli mrtvega.

*

Nikjer se ljudje tako ne boje sonca kakor v Povardarju, v okolici Skoplja. V prvih sončnih dneh si dekleta zakrijejo obraze z robci, moški pa sežejo — po dežnikih. Nam se zdi to morda smešno, a na jugu naše države velja bela polt za nenavadno lepoto, dežnik ob sončnih dneh pa za važen kos moške garderobe...

*

Mačke v Grenoblu bodo dobile zvončke; tako je odločila mestna uprava na pobudo društva za varstvo malih živali. Poslednje mesece so namreč mačke v okolici Grenobla tako vneto lovile tičke, da zdaj po grenobelskih parkih ni niti ene ptice-pevke več. Mestni očetje si niso vedeli drugače pomagati ko z zvoncem, tako da bodo tički zaslišali opozorilo, še preden bo mačka pri njih.

*

Ženske porotnice v Ameriki pletejo med sodnimi razpravami ročna dela. Ko je pri nekem procesu neka newyorška porotnica potegnila iz ročne torbice ročno delo in zbudila s svojo podjetnostjo splošno pozornost, je vstal predsednik sodišča in dejal, da ženske lahko vseeno dobro poslušajo, tudi če pleto. Tako je ta novost obveljala.

*

Po taktu je nabil svojo ženo Stevo Has, gostilničar iz pančevskega predmestja Topole. Neki večer je namreč pregloboko pogledal v kozarec, najprej doma, potlej pa še v drugih gostilnah. Domov se pa ni vrnil sam, ampak s kopico ciganov in ‚pjevačic'. Privezal je ženo na posteljo in jo ob igranju ciganskih pokočnih pošteno namahal. Pred sodnikom je Stevo povedal, da je storil to samo zato, da prežene ženi ljubosumje... Sodnik pa ni imel kaj prida razumevanja za takšna ‚zdravila' in je Hasa zašil za 14 dni. ‚Ljubosumna' žena je pa zelo pohlevna, saj se je pred sodnikom z možem pobotala in obljubila, da se bo vrnila k svojim trem otrokom in k možu.

*

Moški ljubijo zelene oči, tako je pokazal razpis nekega ameriškega dnevnika, ki se je obrnil do svojih bralcev z vprašanjem, kakšne barve oči so jim pri ženskah najbolj všeč. Največ glasov (65%) so dobile... zelene oči. Precej za njimi so sinje oči; dobile so samo 20%; druge barve so pa še vse manj v časteh: rjave oči so dobile le 10%, sive pa celo samo 5% vseh glasov. Žal je pa dnevnik v svojem razpisu pozabil vprašati, zakaj je nekomu ta ali ona barva všeč.

*

Blagoslov v pozni starosti sta doživela 80letna Julijana Zejka in njen 84letni mož Jono iz Velikega Torka pri Petrovgradu: pred nekaj dnevi se jima je namreč rodilo dete. Starčka sta se otroka zelo sramovala; v njuno veselje je pa kmalu po porodu umrl. Kajpak se je nenavadni dogodek hitro raznesel po okolici in tako je prišel tudi tudi orožnikom na uho; le-ti so misleč, da sta stara dva otroka umorila, uvedli preiskavo. Kakor vse kaže, je pa dete umrlo naravne smrti.

*

Petnajstletna služkinja Georgina Saliksijeva iz Soluna si je te dni privoščila kaj drago kosilo — saj je v sili pogoltnila več bankovcev in kovancev skupaj za 10.000 drahem, v našem denarju okrog 3000 din. Služkinja je bila denar izmaknila svojemu gospodarju; ko so ji prišli na sled, ga je spravila na varno — v svoj želodec. Že čez nekaj dni so se pa oglasile hude bolečine, dekle je moralo na operacijsko mizo, kjer so ji denar izrezali in ga vrnili lastniku. Ko bo mlada tatica ozdravela, bo morala še pred sodnika, da opraviči svoj nenavadni tek.

*

»Danes bom postal svoj oče,« je dejal ondan znani ameriški teniški igralec Frank Parker svojim prijateljem. Kajpak so ga vsi obsuli z vprašanji, kako je kaj takšnega mogoče. »Čisto preprosto,« je brez zadrege odvrnil junak belega športa, »danes se bom namreč poročil s svojo adoptivno materjo, ki me je bila pred dva in dvajsetimi leti posinovila. Tako bom postal svoj oče, hkrati pa tudi oče obeh njunih pravih sinov, ki sta nekoliko mlajša od mene.« Res ameriška in pol!

ŠIROM PO SVETU

v 68 vrsticah

Temeljni kamen za tovarno ljudskih avtomobilov je te dni položil državni kancler Hitler v Fellerlebnu, v Nemčiji; nov ljudski avto, izdelan v tej tovarni, bo stal okrog 15.000 din. — **Najboljši romunski letalec** general Enescu, znan posebno iz svetovne vojne, se je te dni z letalom nad Ploestijem smrtno ponesrečil. — **Povzročitelja ošpic** — doslej neznane bolezenske klice — je te dni izsledil vodja Pasteurjevega zavoda v Parizu doktor Harry Plotz. Na podlagi tega odkritja bo mogoče sestaviti za bolezen uspešno cepivo. — **Epidemija hudega prehlada razsaja na Laponskem** vzdolž švedsko-finske meje; več sto oseb ji je že podleglo. — **V Tržiču pri Trstu** so te dni splovili luksusno ladjo »Stockholm«, ki jo je Italija zgradila proti kompenzaciji za švedsko jeklo. — **Stražniki bodo nadomestovali hišnike** v vseh hišah ob pariških cestah, kjer se bo vozil angleški kralj. — **Kitajski dnevnik »Ching-Pao«** obhaja letos 1025-letnico svoje ustanovitve; v 1000 letih so postrelili 803 njegovih urednikov. — **Zlato žilo** so odkrili 4 kamnoseki na Švedskem v skalovju med gorama Kronbergom in Jönköpingom ob švedski meji; uradna komisija je dognala, da je zlata žila v tem skalovju tako izdatna, da daje vsaka tona kamna 34 gramov zlata. — **Ameriški parnik »Maudalay«** se je te dni v morski ožini Long-Islandu pri Newyorku zaradi goste megle zaletel v neki manjši parnik in se potopil; vseh 355 popotnikov so rešili. — **Strokovna zveza opekarskih in stavbnih delavcev v Brnu** je v imenu svojih 16.000 članov vložila tožbo proti 320 podjetnikom in opekarjem na Šleskem in Moravskem; delavci so izjavili, da bi sicer stavkali, spričo sedanjega težavnega položaja pa nočejo, da tako obvarujejo v državi mir in red. — **Stenografijo za policijske uradnike** je pred kratkim uvedlo brnsko policijsko ravnateljstvo; znanje stenografije naj bi policijskim uradnikom olajšalo poročanje na raznih zborovanjih. — **Tri šole z umetnim podnebjem** so te dni dovršili v ameriški državi Ohiu; v teh šolah je enakomerna toplota 18° Celzija, kajti pokazalo se je, da učenci pri tej temperaturi najlaže delajo. — **Znamke v proslavo tekem** za nogometno prvenstvo sveta je izdalo te dni francosko poštno ministrstvo; znamka ima vrednost 1,75 fr. in je prišla v promet 1. junija. — **Hud potres** je divjal te dni na japonskem otoku Hokaidu in je razdejal ceste, mostove in železniške proge. Od potresa je padla gladina jezera Kučare za pol metra, dvignila se je pa gladina in temperatura rečnih voda.

Plačajte naročnino!

ŽRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Res, pravi Slovenec!

Pot me je zanesla v sosednjo banovino. V neki tovarni vprašam vratarja po gospodu, s katerim sem hotel govoriti. V čudnem jeziku, podobnem ne hrvaščini ne slovenščini, sem spoznal, da je vratar Slovenec, celo pravi Gorenjec; zato sem se začel z njim razgovarjati po slovensko. Zastonj sem ga nagovarjal, da naj govori slovenski, saj je vendar Slovenec — ne in ne! Rekel mi je: »Bio sam Slovenac, ali sada sam Žid, jer su Židje fini ljudi, a glavno je, dobro me plaćaju!«

Vzoren Slovenec, za denar bi samega sebe prodal, samo Bog ne daj, da bi bili vsi taki!

Zaveden Slovenec

Objestnost ali idiotizem?

Pred kratkim smo v nekem ljubljanskem dnevniku brali tale oglas:

IDIJOT

želi 23 do 30letno gospodično. Iskrena. Lepa in šolana. Ponudbe na ogl. odd. itd.«

Idijot? Želi jo? Lepo! A človek se nehote vpraša: brutalna odkritost, vredna današnjih dni, objestnost ali idiotizem? Za prvo dvoje so zdravila, za tretje jih pa ni...

K. N.

»Kaj boste merili!...«

Kupili smo drva. Pripelje nam jih 20leten fant. »En meter jih je,« pravi. Služkinja mu mirno pove, da ji je gospodar naročil, da jih mora zmeriti. »Kaj boste merili, en meter jih je, pa fertik.«

Služkinja jih je pa vseeno zmerila. Bilo jih je tričetrt kubičnega metra. Vzeli smo jih in plačali. »Prokleta baba, da je vsa Ljubljana tvoja, bi te ne vzel za ženo,« je zavpil fant nad služkinjo, udaril jezno konja in pognal.

Kaj pravite, gospod urednik?

B---r

Če verjamete ali ne

Beograjska «Politika» prinaša te dni pod gornjim naslovom notico, ki je tako zanimiva in značilna, da kar vpije po ponatisu.

V neki vasi blizu Leskovca (v Srbiji), pravi ‚Politika', *živi učitelj, ki od začetka šolskega leta do danes še ni prestopil praga šolskega poslopja, a zdravje mu kar iz oči gleda in kar je najlepše, še vedno je — učitelj!*

Narodna zavest

Ko sem šel ondan po Šelenburgovi ulici, sem imel priložnost tole opaziti:

Pred mano sta šli dve gospodični, ena starejša, druga mlajša, najbrže še dijakinja, ker je nosila pod pazduho šolske zvezke. Obe sta živahno »nemškutarili« v pristnem ljubljanskem narečju. Ko sem gospodični prehitel, sem opazil, da je imela mlajša na prsih pripeto majhno slovensko zastavico.

Nemalo sem se začudil tolikšni narodni zavesti.

P. J.

Iz modernega sveta

Po cesti sta se peljala dekle in fant, vsak na svojem kolesu. Zraven je pa hodila, kaj hodila, zraven je pa tekla stara žena, po vsem videzu njuna mati. In oba mlada človeka skupaj nista imela toliko srčne kulture, da bi vedela, kako zelo surovo ravnata, ko pustita, da njuna stara, zdelana mati teče za njima, medtem ko se onadva lepo vozita. Močno me je mikalo, ko sem gledala na cesti ta prizor, da bi vrgla to dvojico iz »modernega sveta« s koles in bi ju nagnala, da bi sama morala teči, ves dan, da bi poplačala vsaj del svoje krivde, ker sta kršila ono primarno postavo, ki jo vsak človek prinese s seboj na svet in ji je dolžan tudi služiti in jo izpolnjevati, namreč: ljubezen in spoštovanje do svojih staršev.

Andra

Cestna prha

Pred nekaj dnevi sem se peljala s kolesom po ne preveč prometni ljubljanski ulici. Nasproti mi pripelje avto, ki brizga vodo. V dobri veri, da bo vozač vodo, ki je brizgala čisto do pločnika, zavrl, se pripeljem čisto v bližino, toda curek vode se ni prav nič zmanjšal. Iz strahu pred nepričakovano prho sem v hipu skočila s kolesa na pločnik, a vseeno sem dobila še lepo porcijo mrzle vode po nogah.

Voznik se mi je samo škodoželjno nasmehnil, nič drugega. Radovedna sem, kaj pomeni ta brezplačna cestna prha?

Nada

Novela „Družinskega tednika"

SLEPEC

Nemški napisala

Felicita Sieberjeva

Ni bila lepa mala Katarina, in to je tudi vedela. Njen ozki obraz je bil bled in nepomemben, boke je imela mnogo preširoke, in če ste jo videli pri hoji, ste imeli občutek, kakor bi desno nogo nekoliko za seboj vlekla.

Vedela je to mala Katarina, in njene oči, velike, večno začudene otroške oči, so se pri tem smejale. Prav nič ni poslušala, da bi se polepšala s kremo ali s podobnimi lepotili. Samo enkrat na teden — kadar je šla v kino gledat Ervina Willnerja — si je potegnila kodrasti pramen črnih las malo globlje na čelo. Kakor bi hotela skriti svoj obraz. Včasih se je že tako zdelo, kakor bi gledal s platna ravno njo, samo njo... Pogosto tega pogleda ni mogla prenesti... Zbežala je ven, zdrvela po hodniku na cesto, tavala sem in tja, potlej se je pa spet vrnila, ker ni mogla biti brez njegovih oči, teh oči, ki se je zdelo, da venomer iščejo samo njo...

In nekoč, ko je brala časopis, so ji črke zamigljale pred očmi, potlej so začele pred njo plesati... zelene... in rdeče... in rumene... in vijoličaste... in se strnile skupaj v en sam, neusmiljen stavek:

»Ervin Willner, slavni filmski in gledališki ljubljenec, iznenada oslepel.«

In potlej ji je po glavi rojila samo ena misel: te oči, ki so jo zasledovale, ki je niso izpustile ne podnevi ne v sanjah, te oči so ugasnile...

In potlej, potlej se je tisto zgodilo. Pospravila je svoje stvari in se odpeljala k njemu, k tujcu, ki ga je poznala samo s platna. Ponudila mu je svojo roko — čisto preprosto in samo po sebi razumljivo se ji je to zdelo — ona, mala, plaha Katarina...

*

Katarina Willnerjeva je urejala sveže poljske cvetlice v kozarcih. V obraz je bila še zmerom bleda in njeni boki so bili še zmerom široki. Toda v štirih letih se je naučila pravilnejše hoje: nič več ni desne tako vlekla za seboj. Odprla je okno in primaknila naslanjač čisto k zidu, da ga je obsevalo sonce.

»Ali je prav tako, Ervin?« ga je vprašala in se mu nasmehnila.

Še zmerom se je smehljala z istim nasmehom. Kadar se je nasmehnila, ni ustnic niti premaknila, ampak se je smehljala le z očmi, z velikimi, večno začudenimi otroškimi očmi.

»Da, prav je tako,« je menil slepec, »danes je zelo toplo. Pomladansko sonce pošteno greje in svetlo je. Stopi bliže k oknu, Katarina! Tako. Tvoji lasje so na soncu zlat lesket, sončni žarki pobliskavajo in se iskre v njih. Lepa si, ali veš? Zmerom moraš stati na soncu, Katarina!«

Skoraj nezavedno si je pomaknila Katarina temen pramen kodrastih las globoko na čelo. Nasmeh v očeh ji je ugasnil... Iz vaze je vzela cvetlico, rdečo cvetlico, in si jo pripela v lase. Stopila je pred zrcalo. Ne, ni lepa! Čeprav je on, slepec, o tem prepričan. Njeni lasje so temni in zmerom nekam razmršeni. Celo pomladansko sonce ne more pričarati nanje prav nič zlatega leska. Kakor samo od sebe ji je tedaj zrcalo padlo na tla. Ni se mogla spomniti, da bi ga bila sama spustila iz rok. Katarina se je spet smehljala.

»Morebiti ne bodo mogle njegove oči nikoli več gledati,« je pomislila, »morebiti svoj živ dan ne bo mogel opaziti, kako grda sem...« in potlej: »Če bodo njegove oči spet uzrle beli dan — zdravniki še niso izgubili upanja — potlej bo vsega konec, moje sanje bodo pri kraju... Toda ali ni bila mar sreča teh štirih let tolikšna, da je bo polno vse življenje?«

»Kaj je, Katarina?« je vprašal Ervin in uprl vanjo svoje mrtve oči. »Nekam tiha si danes... Zakaj si žalostna, Katarina?«

»Saj nisem žalostna,« je odvrnila in se skoraj začudila, da je njen glas tako trden. »Okno bom zaprla, mrači se že in hladno postaja...«

Mož se je nasmehnil:

»Še nič mi nisi povedala, kaj je rekel doktor Carper. Saj si danes z njim govorila? Ali ti še zmerom čenča o tem, da je moja slepota samo živčna zadeva? In da je nekakšna nova, ‚posebna' bolezen? Smešen je ta padar! Če je človek štiri leta slep, Katarina, potlej ne verjame več zdravnikovemu zatrjevanju, da bo spet spregledal...«

»Ne smeš izgubiti poguma!« ga je tolažila Katarina. »Prav gotovo boš spet spregledal. In ne bo dolgo, ko se bo to zgodilo!«

»Če ti rečeš...« je znova vzplamtelo upanje v njegovem drhtečem glasu, »če ti rečeš, Katarina, potlej spet verujem v svoje ozdravljenje...«

»Verjemi!« je šepnila žena. »Kmalu boš spregledal, prav kmalu!«

Sklonila se je čisto blizu k slepcu, tako blizu, da je s temnimi kodri zasenčila njegove oči.

»Lepa si, Katarina, čudovito lepa...«

*

Vse se je tako hitro zgodilo, tako neverjetno hitro. Najprej so Ervina iznenada odpeljali v sanatorij, potlej tri ali štiri dni sámo brnenje telefona, in tu in tam obiski v bolnišnici. Vmes obžalujoče zmigavanje z rameni in prijateljske, tolažilne zdravnikove besede. Nato — bilo je nekako pred dvema tednoma — je Katarina zvedela in dan nato je bral v časopisih ves svet:

»Ervin Willner je spregledal.«

In zdaj stoji tu, ta mala Katarina. V svoji sinji svileni obleki, ki je njeno postavo delala še bolj oglato. Sredi sobe stoji, sredi sobe, drugače nekam mračne in žalostne, danes je pa prepolna cvetlic. Sinjih in rumenih, in belih, in nežnorožnatih cvetlic. In v levem kotu je majhen kovčeg, pripravljen za potovanje. Katarina ga še enkrat odpre in položi vanj štiri cvetlice. Eno sinjo, eno rumeno, eno belo in eno nežnorožnato cvetlico. Potlej kovčeg zapre. Počasi in oprezno, in zelo trdno.

*

»Katarina,« je dejal Ervin Willner, ko sta stopala po velikem drevoredu, in zvenelo je ko vprašanje. »Katarina, drevesa so ozelenela...«

»Da,« je prikimala Katarina in si mislila: »Ljubim te!«

In tedaj jo je spet prešinilo, da je ta človek zraven nje lep, da ljubi ženske, ki se ne smehljajo samo z očmi ampak tudi z ustnicami... in prešinilo jo je, da filmska družba upa, da... in prešinilo jo je, da je prišlo pismo Mimi Morenove...

In prešinilo jo je, da je ta mladi, zali in elegantni mož zraven nje še ni pogledal, odkar spet gleda jasno v svet... in da hodi zraven nje že več ko pol ure... in da nekje v višavah žvrgoli kraljiček...

Prihitelo je mlado dekle. Nežne rame, visokorasla in zelo ljubka. Za trenutek je obstala in se zasmejala. Njen pozdrav je zvenel ko:

»Hej, Willner!«

Njegova tovarišica je bila. Katarinin korak je postal nekam počasnejši, trudnejši. Kraljiček je še zmerom žvrgolel. Pot skozi drevored je bila lepa, a trajala je le nekaj minut. Že se je kazalo sleme male vile.

»Škoda,« je pomislila Katarina, »samo še štiri ali pet, ali če pojdeva zelo počasi, morebiti osem minut. Potlej bom vzela svoj mali kovčeg, ki me čaka v levem kotu sobe... in potlej bom rekla: Zdravstvuj, Ervin, ne potrebuješ me več, in tudi pisati mi nisi dolžan. Kadar bo kakšen tvoj film prišel v mojo rojstno vas, tedaj te bom obiskala — vsak dan. Sedela bom kakor zmerom v drugi vrsti, čisto na koncu. Tu stane sedež namreč samo štiri dinarje, veš, in razen tega si mi tako mnogo, mnogo bližji...«

Na lepem ni bila nič več žalostna, mala Katarina, prav nič ji ni bilo več hudo. Vesela je bila, da je smela iti poleg slavnega filmskega igralca Ervina Willnerja, ki je bil štiri leta njen mož. Vesela je bila, da je smela z njim občudovati čudo: ozelenitev dreves! Pomežiknila je v sonce, naravnost v sonce in je rekla, kakor tjavdan, a vendar nekam ponosno:

»Ti, Ervin, ljudje se obračajo za teboj!«

Tedaj se je ustavil, jo tesno objel in dvignil njen obraz k sebi. Pogledal jo je, prvič jo je pogledal, čisto v oči — in se nasmehnil. Katarina se je ustrašila. Nasmehnil se je tako, kakor se je smehljala sama: nič ni premaknil ustnic, samo oči so se mu smehljale...

In potlej je zaslišala njegov glas, bolj čutila ga je ko slišala, glas, ki v njem ni bilo razlike med temi čudovitimi štirimi leti in današnjem dnem:

»Motiš se, Katarina! Ljudje se oziramo za t e b o j ! Ker si lepa... in ker ...ker se tu pa tam... ujame poreden sončni žarek v tvoje lase...«

(rR-i)

V letalu | *Napisal C. B. Wind*

Uradnik letalske policije je pomahal z zastavo in smehljaje se vzkliknil: »Srečno!«

Vrata so se zaprla. Letalo se je dvignilo od tal in odplulo.

V njem so sedeli štirje potniki. Margon s svojo ženo in njemu nasproti neki neznanec, takisto s svojo ženo.

Ko je letališče izginilo potnikom izpred oči, si je gospod Margon nataknil naočnike in hotel čitati časopis.

»Najbrže ne veš,« mu je rekla žena, »da se časopisi lahko mirno beró samo v vlaku. V letalu to ne gre.«

Margon je zganil časopis, pogledal skozi okno in vzkliknil:

»To je lepo! Krasno vreme imamo!«

»Zares. Vreme je imenitno!« mu je pritrdil gospod nasproti.

»Niti oblačka ni na nebu,« je menil Margon.

»Jaz se v nevihti niti ne bi hotela voziti,« je rekla njegova žena.

»No, danes ni več tako nevarno,« je dejal tujec. »Radijski uradniki pazijo na vreme. Če pride na lepem nevihta, se ji lahko ognejo!«

»Ali ste se vi že večkrat vozili z letalom?« je vprašal Margon tujega gospoda in njegovo ženo.

»Danes ne letiva prvič,« je odvrnila gospa.

»Kam se pa peljete?« je vprašal Margon.

V Pariz, seveda. Saj se letalo drugod ne ustavi. Sicer pa, moje ime je Klemmer.«

»Me veseli. Moje ime je Margon... To je moja žena!«

»Dovolite, da še jaz predstavim svojo ženo,« je dejal Klemmer. »Peljeva se v Pariz na obisk k stricu.«

Pogovor je za trenutek zastal. Trije motorji so brneli ko blazni.

Gospa in gospod Margon sta se spogledala. Gospa Margonova se ni mogla ubraniti smeha.

»Nikar se ne smej, Šarlota!« je šepnil Margon.

»Ko se pa moram smejati!« mu je šepetaje odvrnila. »Gospod nama nasproti in njegova žena se peljeta v napačni smeri!«

»Prosim te, Šarlota, ne smej se! Stvar je resna!«

»Resna ali pa ne — moram se smejati.«

»Šarlota, opozoril bom gospoda, da se vozi v napačno smer.«

»Obljubim ti, da se ne bom nič več smejala,« je obljubila gospa, Margonova svojemu možu. »A gospoda ne smeš opozoriti, da se vozi v napačno smer. V Varšavi, ko bova izstopila, bi se namreč rada še enkrat od vsega srca nasmejala! Tako dolgo se že nisem smejala!«

»To bi bilo grdo. Moram mu povedati...«

»Prosim te, ne stori tega!« je šepnila gospa Margonova. »Kaj naj pa človek zdaj počne? Z ženo vendar ne more skočiti iz letala...«

»Morebiti bi pa lahko zasilno pristali?«

»Zasilno pristali? Za božjo voljo! To se ne sme zgoditi!«

»Lepo. Ne bom nič rekel. Drugič bo bolj pazil in gledal, kje bo vstopil.«

Motorji so brneli. Gospa Margonova je brskala po svoji torbici. Iznenada je glasno vzkliknila:

»Fric, črtalo za ustnice sem pozabila doma!«

»V Varšavi ti bom kupil novega,« jo je potolažil gospod Margon.

»Zakaj se smeješ?« je tiho vprašal Klemmer svojo ženo.

»Smejem se, ker vidim, da sta najina soseda namenjena v Varšavo, zdaj se pa peljeta z nama v Pariz!«

»To jim moram pa povedati!« je dejal Klemmer svoji ženi.

»Nikar! Ko bomo v Parizu izstopili, bi se rada od srca nasmejala!«

»Ne, Fanny, povedal jima bom.«

»Ne, Ferdinand, tega ne smeš storiti. V Parizu bi se rada smejala! To bo komedija! Saj se tako redkokdaj smejeva!«

»Dobro. Molčal bom.«

Samo motorji so brneli.

Ure so minevale.

Letalo je pristalo. Vrata so se odprla in uradnik je glasno zaklical:

»Oslo! Izstopite, prosim!«

(rZ-k)

Moški!

ZA ZDRAVLJENJE SPOLNIH SLABOSTI,

SEKSUALNE IMPOTENCE,

ter za ojačanje spolne funkcije, poskusite originalne hormonske

VI-HA-GE pilule

Dobite jih v vseh lekarnah: 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560.

Diskretno po povzelju pošilja: Mr. Gavrančić lekarnar, a glavni depo: Farm. Kem. Laboratorium VIS-VIT, Zagreb, Langov trg 3.

Humor

Skromnost je lepa čednost

»Prijatelj, ali mi lahko posodiš dva dinarja za tramvaj?«

»Žal mi je, pa ne morem, imam samo kovance po 5 kovačev.«

»Nič ne de, kar daj mi enega, si bom pa taksi najel.«

Šepet med plesom

Jože pleše valček; med plesom se zaplete s svojo ljubko plesalko v pogovor.

»Ali radi plešete valček?« ga vpraša plesalka.

»Nad vse rad,« meni Jože ves srečen.

»Zakaj se ga potlej ne naučite?«

Ubogi mož

»Ali ste že mnogo knjig prebrali?«

»Mnogo; berem jim navadno tedaj, ko se žena oblači za sprehod...«

Škotska

Škot ni imel premoga. Šel je k železniški progi in pridno kazal jezik strojevodjem in kurjačem na vlakih, ki so vozili mimo. Zvečer se je vrnil domov s polno vrečo premoga.

Dve iz otroških ust

Babica je prišla k Petrčku na počitnice. S seboj je prinesla 10 čokolad za svoja vnučka Petrčka in Majdko.

»Tukajle, Peter, imaš deset čokolad, zdaj jih pa pravično deli s svojo sestrico.«

Peter nekaj sekund pomišlja, potlej pa odrine Majdki štiri ploščice, sam jih pa obdrži šest.

»Peter, Peter, ali res ne znaš računati?« zmaje z glavo babica.

»Jaz že znam,« meni moško Peter, »zato pa Majda ne zna.«

*

Pavelček moli zvečer na ves glas svojo večerno molitev, tako da ubogo mamo kar ušesa bole: »Prosim, ljubi bogec, podari mi za rojstni dan gugalnega konjička!«

Mama: »Pavelček, nikar tako ne kriči, ljubi Bog vendar ni gluh.«

Pavelček: »Ljubi Bog ne, pač pa očka.«

Še ena škotska

Škot je v gosteh pri nekem svojem angleškem znancu. Pridno zavlačuje svoj odhod in živi neskrbno na tuje stroške. Nekega dne mu pa gostitelj previdno namigne: »Ali se nič ne bojite, da vas ne bodo doma pogrešali?«

»Prav imate,« se razveseli Škot, »še danes bom pisal ženi in otrokom, naj se pripeljejo za menoj.«

Anekdota

Skopi Vanderbilt

Milijonar Vanderbilt ni nikoli dajal napitnin. Vsako leto je potoval na počitnice v Kalifornijo in vsako leto je stanoval v istem hotelu, a še nikoli ni sobarici stisnil v roko kakšnega dolarja. Lepega dne se je pa dekle ojunačilo; na stopnicah je ustavila milijonarja in ga ogovorila: »Mister Vanderbilt, ponoči se mi je pa sanjalo o vas.«

»Tako? Kaj pa?« je radovedno vprašal milijonar.

»Podarili ste mi deset dolarjev,« se je odrezalo dekle.

»Deset dolarjev? Nekam precej,« je odgovoril vsemogočni in se počehljal po laseh, potlej je pa menil: »No, nič ne de, kar obdržite si jih.«

RADENSKO ZDRAVILNO KOPALIŠČE

zdravi z dobrim uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, nervozo, želodec, jetra, ženske katare, spolne motnje, notranje žleze.

Ako trpite od katere teh bolezni ali sploh obiskujete zdravilišče, zahtevajte naš prospekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon za zdravilišče SLATINA RADENCI odhaja iz Ljubljane ob 8.00 ter prihaja v RADENCE ob 14.42.

Sreča, ljubezen in delo v zakonu

Zakaj so zaljubljenci srečni, zakonci pa manj? Že večkrat sem si belila glavo s tem vprašanjem, a le počasi, počasi se mi je pričel svitati odgovor nanj. Ugotovila sem, da je zaljubljencem pot do sreče vse lažja in zložnejša kakor zakoncem in da je njih sreča bližja in bolj intenzivna. Kakor hitro se pa zaljubljenca poročita, dobi tudi njuna sreča drugačno obliko.

Od zakona pač pričakuje sleherni človek pametno merico medsebojne sreče, in če te sreče ni, tudi zakon ni kaj prida. Morda mi bo ta ali oni ugovarjal, češ, saj temelji zakon na globljih čustvih, kakor je puhla sreča, na spoštovanju, na razumevanju. Priznam, a prepričana sem, da se sleherno, še tako popolno bitje lepega dne naveliča samega spoštovanja. Gmotna podlaga za srečen zakon je denar (o idealisti!), duhovna podlaga pa ljubezen. Kjer ni denarja, preživlja ljubezen hude preizkušnje, res je pa, da se z denarjem ljubezen kupiti ne da. V mejah dobrega zaslužka ni posebno težko složno živeti; srečno življenje pri pičli plači je pa vsekako težavnejši problem.

Najvišji dar, ki nam ga narava da, je dar smeha, dar humorja. Kako srečen je tisti, ki se lahko z enim samim prisrčnim smehom otrese vseh nadlog! A le malo je ljudi, ki imajo ta naravni dar zdravega humorja, zatorej si moramo srečo že drugače poiskati.

Zaljubljencem je lahko, tako malo potrebujejo, pa so že srečni! Stisk roke, plahutajoč, zaljubljen pogled, ki se strne z očmi ljubljenega bitja sredi polne plesne dvorane, milo sočustvovanje z ljubljeno osebo, nežno neopazno ljubkovanje, poljub — skratka same iskrive oblike sreče, ki so kakor kresnice od danes do jutri, a vendar tako lepe in nepozabne. Za zakonsko življenje, za trajno sožitje dveh ljubečih se bitij je pa potrebna še drugačna sreča. Če se nam sreča v zaljubljenih mladostnih letih kar sama meče v objem, pomeni to, da si jo bomo morali pozneje, v zakonu, s pametjo priboriti in obdržati.

Denimo torej, da imata dva zakonca dovolj trdno gmotno podlago za srečno življenje, pa vseeno nista srečna. Zakaj ne? Vzela sta se iz ljubezni, kot zaljubljenca sta bila mirna in srečna, kot moža in žena si pa pogosto skačeta v lase. Zakaj?

Navadno prično zakonci delati napake že v začetku zakona. Poznam dva mlada, dobra človeka, ki sta stopila v zakon po več letih srečne ljubezni. Zdaj ima pa ona pogosto od joka nabrekle oči. Sama mi je povedala, zakaj. Mož jo namreč pogosto žali, ko ji očita, da ni imela dobre vzgoje, da je doma niso tega ali onega naučili, da so njeni sorodniki nesimpatični itd. Kajpak ženo to boli in ker je živahne narave, možu ne ostane ničesar dolžna. Tako se navadno prično prepiri. Mladi zakonci naj bi se torej takoj ob vstopu v zakon odločili, da bodo drug pri drugem spoštovali vse rodbinske zadeve in jih rajši puščali vnemar. In naposled, saj sta se za vse življenje zvezala mlada d v a, ne pa njuni družini in njuno sorodstvo!

Stare navade in razvade, ki jih prineseta zakonca v zakon, naj drug pri drugem spoštujeta, kajti pogosto se je že zgodilo, da je ravno razno ‚poboljševanje' odtujilo dva ljubeča se človeka. Če mož rad pokadi nekaj cigaret več, kakor se ti zdi primerno, molči in še enkrat molči! In če se žena ne more odpovedati tej ali oni ‚dobri prijateljici', je vrsta na možu, da zatisne eno oko. Tako se mož in žena zlahka ogneta zakonskim prepirom, ki nastanejo navadno zaradi takšnih malenkosti.

Še ena stvar je važna v zakonu, morda važnejša ko vse drugo: delo. Delo, kakršno koli, gospodinjsko, poklicno ali pa samo tisto za ubijanje časa. Delo nam pomaga, da preženemo dolgočasje — najhujšega sovražnika srečnega zakona. Razumljivo je, da so bile naše matere srečnejše od današnjih. Imele so kopico otrok. Res da so jih rodile v bolečinah, res da so trpele, ko so se otroci razkropili po svetu, a vendar jim je ta čebljajoča mladež izpolnjevala življenje dan za dnem, jim nehote preganjala otožne misli in jih vsak dan iznova postavila v sredo kipečega življenja.

Zakoni brez otrok so nevarni, kaj lahko se razbijejo. Hudo je, če zakonca ne moreta imeti otroka zaradi slabih gmotnih razmer, še hujše, če jima narava prekriža načrte. Tedaj se je treba zbrati, še bolj zaupati drug drugemu, še bolj se potruditi za srečo. Treba je zbrati v sebi vso ljubezen, vse spoštovanje in ves takt, da se čisto, čisto vživimo v življenje zakonskega druga, v njegove želje, nazore in zahteve. Ljudje, ki so že okusili sladki in trpki sad zakona, mi bodo menda radi priznali, da sama ljubezen za zakon še ni dovolj!

Saška

Naš kanarček je bolan!

Vsako jutro nas pozdravi naš kanarček Rumenček z veselim čebljanjem in skakljanjem s palčke na paličko, danes pa klavrno ždi na dnu kletke in se za nikogar ne zmeni. Očitno je bolan, ubogi ptiček! Kako radi bi ga povprašali, kje ga boli, a kaj, ko nam ne zna odgovoriti, samo topo in brezizrazno strmi predse in niti ne začivka. Kaj neki ga je spravilo v ‚bolniško posteljo' na dnu kletke?

Vročine mu ne moremo meriti, torej se moramo drugače seznaniti z njegovo nadlogo. Če ne poje in ne skače, če klavrno pobeša glavico, je zanesljivo bolan. Najprej premislimo, kaj mu je utegnilo škodovati. Ali je morda visela njegova kletka na prepihu? Da? Potlej jo pač kar najhitreje obesimo na kakšno drugo steno v sobi, ali še bolje, v kuhinji, da se malo premrlo ptičkovo telesce ogreje.

Morda se je pa naš ptiček pregrešil pri hrani? Brž preglejmo pičo; kanarčki so zelo občutljivi, hitro si pokvarijo želodec, če ne dobivajo prave piče. Poglejmo Rumenčkovo blato. Če je mehko in sluzasto, ima naš pevček drisko. Skuhajmo mu zelo lahen čaj iz želodove lupine (dobimo ga v drogeriji) in mu ga primešajmo v vodo, kjer pije. Če je pa blato trdo, ali če opazimo, da ga je nenavadno malo v kletki, potlej ima Rumenček zapeko. Dobi naj svežega sadja, kmalu mu bo odleglo.

Najhujše in najtrdovratnejše sovražnice naših malih rumenih pevčkov so pa grinje. Ta mali, ušem podobni mrčes se prisesa k peresnim tulcem v kožo in sesa kri tako dolgo, dokler ni čisto nabrekel in rdeč.

Pogosto ima kanarček sto in sto takšnih grinj, ne da bi njegov lastnik kaj opazil. Ptiček pa lepega dne prične pobešati glavo, skube si perje, dokler mu samo ne prične odpadati, in dokler naposled žalostno ne pogine. Zatorej si velja Rumenčka pod perjem dobro ogledati, da ga ne bomo nápak zdravili, ako ima grinje.

Grinje lahko ozdravimo, bolje preženemo, ako se lotimo dela o pravem času. Imamo dobro, poceni naravno zdravilo. Pojdimo v bližnji gozdiček in si urežimo nekaj bezgovih vejic, in sicer v takšni dolžini, kakor so palčke v Rumenčkovi kletki. Te bezgove vejice posušimo, potlej pa olupimo in izvrtajmo z noževo konico na vsako stran v mehki bezgov mozeg dve precej veliki luknjici, tako da je palica na obeh straneh votla. Biti mora pa kajpak toliko močna, da bo naš ptiček lahko stal na njej.

Takšno paličko dajmo v kletko, in sicer na najvišji prostor. Zjutraj jo vzemimo ven in prerežimo tam, kjer smo prejšnji večer izvrtali luknje. Začudili se bomo, ko bomo videli, koliko rdečih grinj se je nabralo v votlinici. Vrzimo jih v ogenj. Sicer pa živalske grinje ne marajo za človeka, torej na delo brez strahu! Vsak večer dajmo v kletko novo bezgovo paličko, in sicer vse dotlej, dokler je v njih votlinicah še kaj grinj.

Rumenček naj kajpak tudi vsak dan dobi vodo; ta kopel naj pa ne bo toplejša od zraka v sobi, sicer bi se kanarček utegnil prehladiti. Naš pevček nam bo prav gotovo poplačal skrb in nego s prelepo pesmico, ki nam jo bo zažgolel, ko bo spet zdrav.

Simona

Moderna poletna bluza ima preprost kroj, a učinkovit vzorček. Evo takšne bluze s pikčastimi črtami

Stvari, ki jih je treba očistiti

Mislim na ročne torbice, na lepe usnjene, lakaste in baržunaste ročne torbice, ki so na zunaj tako lepe in tako bleščeče, znotraj pa tako polne prahu; ta zoprni prah se najrajši nabere po kotičkih in gubah in se z vami vred sprehaja v dozdevno snažni, čisti ročni torbici... Ta prah moramo vsaj vsak mesec očistiti, torbico obrniti in iztepsti. Če ima katera izmed naših bralk sesalec za prah, bo lahko to delo še temeljiteje opravilo.

In potlej se spomnim na žepni glavnik, na glavnik, ki ga navadno nosimo v ročni torbici. Joj, kako pikolovsko smo natančni glede snažnosti pri navadnem glavniku, ki počiva doma na toaletni mizici! Ali se ne bi v tem dlakocepstvu spomnili sem in tja tudi malega žepnega glavnika in mu privoščili nekoliko nege?

Ali so metle čiste? Metle moramo negovati in čistiti ravno tako kakor ročne ščetke; tudi leseni nastavek (držalo) moramo očistiti, in sicer otreti ali pa obrisati, kakršen je pač les. Mehak les samo obrišemo, trdega pa lahko tudi poribamo. In lestvica, ta potrpežljivi, koristni domači tovariš? Ali se je že katera doslej spomnila, da tudi lestvica vsaj vsako leto enkrat terja véliko čiščenje?

Priznam, da skrbno vsak dan brišete senčnike pri svetiljkah, a stavim, da pozabljate na žarnice. Te ubožice samevajo v čistih senčnikih in luč le slabo lije skozi njih oprašeno steklo. Torej na delo! Obrišite tudi žarnice pri pospravljanju, vsaj vsak teden enkrat. Odvijte jih, obrišite z vlažno krpo, nato pa s suho in spet privijte. Važno je pa, da žarnico vselej odvijete, kadar jo čistite.

Koš za papir je vsaj tako potreben kakor ta ali ona posoda, ki jo tako skrbno čistiš in umivaš. In vendar pozabljaš nanj, dokler se v pletenju ne nabere že toliko prahu in smeti, da ga nikakor ne moreš več očistiti. Če boš koš stalno čistila, bo trajal več let.

Tudi nabrane zavese so vredne, da se jih spomniš od časa do časa. Vsaj dvakrat na leto jih temeljito očisti, sicer se bo prah zajedel v gube. Večkrat gube premakni, tako se prah nabira enakomerno in blago ne trpi zaradi sonca.

Tudi knjigam navadno posvečamo premalo pažnje, čeprav so nam pogosto najzabavnejše in najzvestejše prijateljice. Knjigo ob robovih sem in tja s prašnico obrišimo; pazimo, da ostanejo knjige v ovitkih, ki jih vtaknejo vanje že v knjigarni. Tudi peči od časa do časa obrišimo in poglejmo, ali so vratca res še tako čista, kakor bi morala biti.

In naposled ure! Vsakega pol leta naj bi urar uro odprl in izpihal iz nje prah. Najboljše je, če se že pri kupovanju z urarjem domenite, da vam bo pozneje to uslugo zastonj ali poceni naredil. Začudili bi se, ko bi videli, koliko prahu se nabere samo v majhni zapestni urici! Ne pozabite na to svojo zvesto spremljevalko in jo nesite kdaj pa kdaj k urarju!

Ali pazite, da so električna stikala čista? Ne? Torej jih v bodoče čistite, a samo s suho krpo, ker se vlaga in elektrika nič kaj dobro ne razumeta in bi vas električni tok pri čiščenju z mokro krpo utegnil celo ubiti. Pazite, da bodo klavirske tipke in vrtilna plošča pri telefonu zmerom tako bleščeče bele kakor tedaj, ko ste oboje kupili.

Upam, da sem vas dovolj podrezala in da boste imeli do prihodnjega čiščenja dovolj dela!

se pozdravljajo Danci. Da so ljudje dobrega okusa, dokazujejo s tem, da oni kakor narodi drugih zemlja jedo z navdušenjem

„505 s črto"

odlične bonbone

505 BONBON EVROPE

Pri nas izdeluje samo „Union" Zagreb

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Riž na juhi, špinača, krompirjev pire, kuhana govedina; po kosilu rdeča redkvica. — Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Petek: Juha iz vloženih gob, palačinke, nadevane z mezgo, kompot iz posušenih krhljev. — Zvečer: Krompirjevi svaljki s solato.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, kumarčna omaka, krompirjev pire. — Zvečer: Goveji golaž.

Nedelja: Goveja juha z vraničnimi cmoki, nadevane telečje prsi, krompirjeva gibanica[1], solata, kompot. — Zvečer: Mrzel narezek, liptavski sir, safalade in olive.

Ponedeljek: Možganova juha, dušen rdeč korenček, kuhane telečje kosti, bela in rdeča redkvica. — Zvečer: Pljučka s krompirjem.

Torek: Zelenjavna juha, grah v omaki, krompirjev pire. — Zvečer: Polenta fritta, mešana solata.

Sreda: Krompirjeva juha, kolerabe v omaki, dušen krompir, orehova torta[2] — Zvečer: Pečenjak s kompotom.

Pojasnila

[1]**Krompirjeva gibanica:** Pripravi navadno vlečno testo, vmešaj nekaj presnega masla, 3 rumenjake, 3 žlice sladkorja, da dobro naraste, dodaj tri gorke pretlačene pečene krompirje in prav rahlo primešaj trd sneg treh beljakov. Namaži testo s tem nadevom, zvij skupaj, pomaži po vrhu s smetano in potresi s sladkorjem.

Lešnikovi čokoladni sladkorčki: Vzemi 25 dkg ceresa, 25 dkg čokolade in 20 dkg lešnikov. Lešnike prepraži, olušči in nato na drobno zreži. Ceres stopi; med tem nastrgaj čokolado, dodaj jo stopljenemu ceresu, zmešaj in pridaj še narezane lešnike. Napolni v papirnate čašice (dobiš jih pri Bonaču) in daj hladiti. S temi bonboni postrezi, če pridejo gostje nenadejano.

[2]**Orehova torta:** Dobro vmešaj 14 dkg sladkorja v prahu s 5 rumenjaki in z 1 jajcem (½ ure mešaj). Ko je vse skupaj dobro zmešano, nalahko primešaj 14 dkg zmletih orehov, 4 dkg finih presejanih drobtin, ki si jih zalila s 3 velikimi žlicami ruma, malo limonove lupinice in naposled še prav narahlo sneg 5 beljakov. Peci v dveh obrokih ½ ure v tortni obliki, ki si jo dobro omastila s presnim maslom in omokala.

Nadev: Pripravi kremo iz 6 dkg sladkorja v prahu, treh zelo velikih žlic močne črne kave in 3 rumenjakov. Vse to daj v lončdek, ga postavi na štedilnik v drugo večjo posodo, ki v njej vre krop. Žvrkljaj tako dolgo, dokler se ne zgosti. Ko je krema dovolj gosta, jo vzemi s štedilnika, premenjaj vodo in še zmerom žvrkljaj. Ko se shladi, ji počasi prilivaj 6 dkg dobro vmešanega presnega masla, sprva kajpak po kapljicah, da se ne zasiri. S to kremo nadevaj torto, nekaj je pa prihrani za obod in za na vrh. Ob koncu potresi torto z debelo zrezanimi orehi. Postavi jo takoj na hladno, da se krema strdi. Čokoladni nadev: Vmešaj 6 dkg sladkorja, 12 dkg nastrgane čokolade, 3 rumenjake in 6 velikih žlic mleka v ⅛ kg presnega masla.

Dober in slab trg za nakup zelenjave

Marsikatera mlada gospodinja in novopečena ženica ne ve, kdaj je ugoden trg za nakup zelenjave, kdaj naj kupi beluše ali kumare, da jih bo kar najceneje vložila, kdaj naj vlaga stročji fižol in kdaj artičoke. In tako se ji pogosto zdi vlaganje draga zadeva, čeprav je v resnici zelo poceni in ekonomična. Glavno in kar se da važno je, da nakupimo zelenjavo na trgu tedaj, ko je je največ in je torej najcenejša. Pri vlaganju potrebujemo navadno samo še nekaj začimb in kisa, torej samo tiste stvari ki so dokaj poceni. V spodnjo razpredelnico sem vpisala vso tisto zelenjavo, ki jo potrebuje v kuhinji povprečna meščanska gospodinja. Črni predeli pomenijo najugodnejši in najcenejši nakup, pikčasti srednje drag kup, črtasti najdražji kup, beli pa, da zelenjave sploh v tistem času ni na trgu. Upam, da bo naša razpredelnica marsikateri gospodinji dobro došla, posebno, ker jo mislim prej ali slej izpopolniti z dobrimi, preizkušenimi recepti za vlaganje zelenjave.

S.

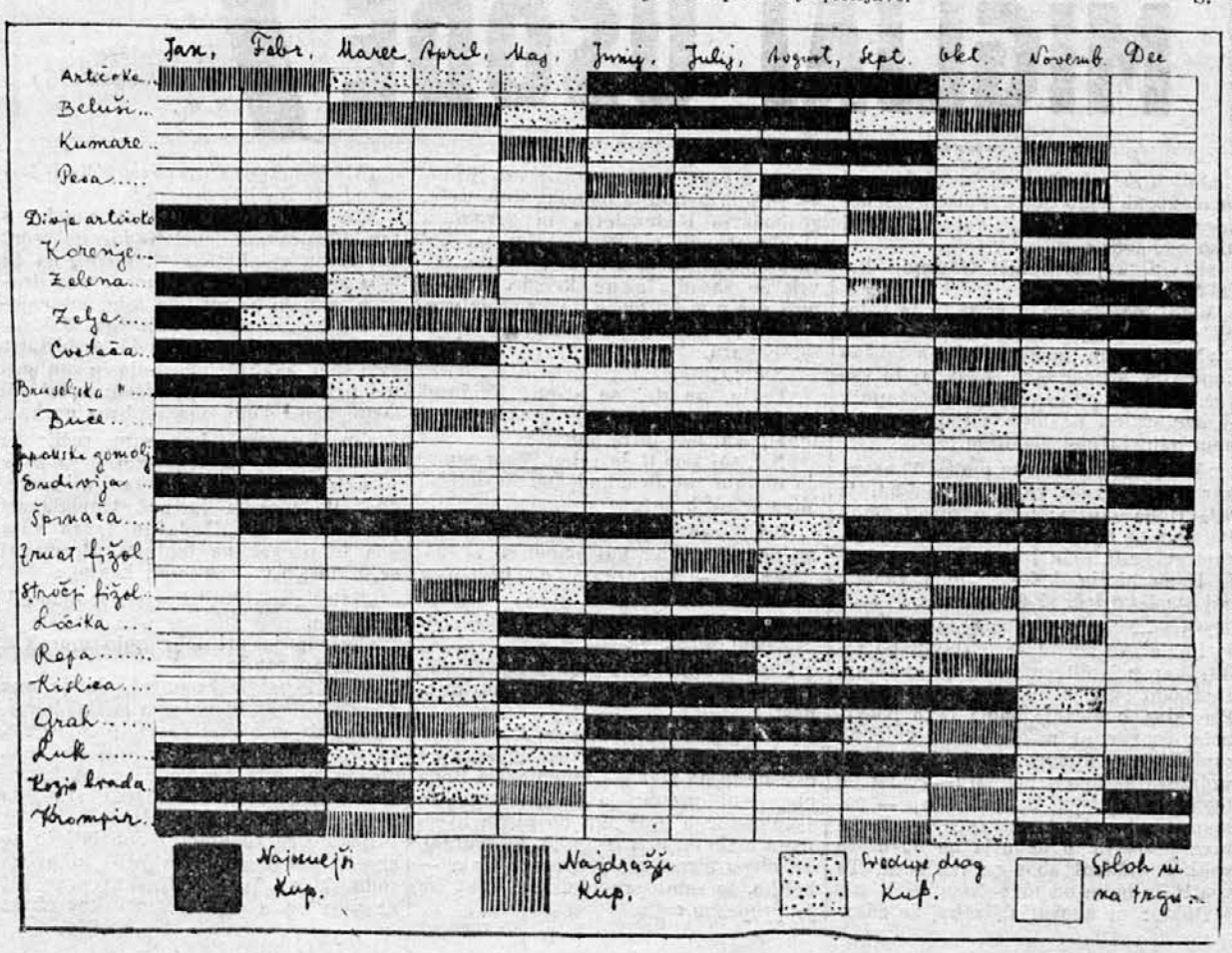

Ne pozabite si ogledati

vedno novodošle novosti

v

MODNI TRGOVINI

T. EGER, LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠT. 2

Prosimo, oglejte si izložbe!

Poravnajte naročnino!

O — **ZAKAJ** morajo trpeti **dojenčki** na **kožnem vnetju** in **nadležnih izpuščajih?**

K — **ZAKAJ** morajo trpeti **matere,** da jih pri dojenju mučijo **razpokane in razbolele prsi?**

A — **ZATO,** ker matere še ne vedo za **hitro in zanesljivo pomoč,** ki jo nudi obema edino **pravo rastlinsko mazilo**

M — **»OKAMA«**

A — Dobi se v lekarnah in drogerijah, škatlica din 8. Razpošilja proti predhodnemu nakazilu din 10 (tudi v znamkah): **Lekarna Mr. J. Oblak, Št. Vid nad Ljubljano**

Problemi našega časa

Riž — najvažnejša rastlina sveta

Ali veste, da je pridelovanje riža silno naporno?

Ali že veste, da mora riž mesece in mesece rasti pod vodo in da je pridelovanje riža najtežje in najbolj naporno delo v tropičnih krajih, da živi več milijonov ljudi samo od pridelovanja riža in da ti ljudje ne jedo nič drugega ko riž, samo riž?

Morda ste pa to že vedeli. Velika večina Evropcev tega ne ve. Zanje je riž še zmerom luksus, kajti v Evropi riž še ni mogel izpodriniti krompirja. In kadar ješte rižev narastek ali italijansko rižoto, najbrže niti ne slutite, v kakšnih težkih okoliščinah pridelujejo to važno rastlino.

Riž, riž... Sade ga v Indokini, v Indiji, na Kitajskem, na Japonskem, na Malajskem in Holandskem otočju, najboljšega dobimo pa iz Jave. Ves ogromni otok je eno samo riževo polje. Kilometre in kilometre daleč se razprostirajo ‚sawahe' — prostrana terasna riževa polja. Ker je pokrajina gorata, se polja zgrinjajo stopničasto drugo nad drugo; izrabljen je sleherni, še tako majhen obronek; od zgoraj, z najvišje stopnice, pa teče voda skozi ozek rov v nasipu zemlje vse niže in niže. Ker leži odtokova odprtina v določeni višini, doseže tudi voda zmerom določeno višino. Široke bambusove cevi dopolnjujejo ta naravni ‚vodovod', ki pomeni bogastvo za Javo in njene riževe plantaže. Že mnogo evropskih in ameriških strokovnjakov se je trudilo, da bi se z uspehom posluževali tega genialnega, a hkrati tako preprostega načina namakanja. A nikoli se jim ni čisto posrečilo. Ali je torej to res skrivnost javanskih kmetov?

Javanski obdelovalci riža niso zgovorni. Ne moreš stopiti k njim in jih ‚intervjuvati'. Če se hočeš pobliže seznaniti z gojenjem riža na Javi, jo moraš pač pogosto mahniti v sawahe k tem preprostim, vrlim ljudem, ki ne poznajo drugega kakor svoje delo, naporno, slabo plačano delo.

Posestvo za setev se imenuje ‚bibit'; posejejo ga samo na enem delu polja, ki leži pod vodo. Tamkaj leži trideset dni ali pa še dalje, dokler riž toliko ne požene, da ga lahko presade. Med tem prava polja z brano povlačijo in preorjejo, obnove in urede nasipe in prično presajanje. Vsade zmerom šop 2 do 5 mladih rastlinic hkrati v eno jamico. Nato spuste vodo. Tri ali štiri mesece namaka voda polja. Šele potlej vodo zapro, polja se posuše; zdaj lahko prično žetev, sušenje in mlatenje riževih rastlin.

Lahko je to reči. A delo v riževih močvirjih je peklensko težko. Vse do bokov stoje moški in ženske v močvirnati zemlji; skromno kosilce pojedo na robu polja, v pekočem ekvatorskem soncu; zrak je prepojen z vlago in soparo. Tega ne bi vzdržal noben belec, noben belec se ne bi živ vrnil s teh polj, čeravno bi na njih živel in delal samo nekaj tednov.

Malajci se pa ne pritožujejo. Le malo denarja dobe za svoj riž; tako revni so, da niti ne smejo jesti riža, ki so ga sami pridelali, kajti javanski riž je izvrstne kakovosti in drag. Kupovati si morajo slabši, cenejši riž, kajti javanski riž pošiljajo v Evropo in Ameriko, na mizo belcev, ki ga ne znajo ceniti in ne vedo, koliko truda in dela se drži slehernega zrnca. In v severnih kitajskih pokrajinah, kjer je zemlja skopa in kjer ljudje mro od lakote, bi bili ljudje zadovoljni, da bi imeli vsaj poceni kitajski riž — a nimajo ga. In hkratu ko veljajo na Malajskem otočju in v Holandski Indiji stroge določbe, ki prepovedujejo kmetom, da bi razširili riževa polja — preveč riža na svetovnem trgu pomeni pač padec njegovih cen — hkratu žive na naši premičnici milijoni in milijoni ljudi, ki so lačni riža. Riž pomeni za Azijca vse: delo, zaslužek, hrano, življenje. Nešteto pesnikov z Jutrovega je opevalo ‚najvažnejšo rastlino sveta' — riž.

(»Pionier«, Zlin)

Zanimivi utrinki o Avstraliji in Ameriki

V »Ognjeni deželi« — pokrajini med Argentino in Čilom — pod 55 stopinjo južne širine, ni nobenih gozdov več, zemlja pa tudi ni prava za pridelovanje žita, čeravno leži na isti zemljepisni širini kakor na severni polobli Danska, kjer šume prekrasni gozdovi in kjer valove najrodovitnejša pšenična polja na svetu.

***

Otok Tasmanija, ki spada k Avstraliji in leži v njeni bližini, je velik za dobro četrtino Jugoslavije, prebivalcev ima pa samo 200.000, manj ko Zagreb. Domačinov tamkaj sploh ni več, kajti v začetku 19. stoletja so tamošnji farmarji prirejali lov nanje, streljali za zabavo moške, ženske in otroke in tako iztrebili vsa plemena.

***

V Argentini je od začetka kolonizacije preteklo 300 let, ne da bi se kolonizatorji domislili, kako zelo so pripravna tamošnja tla za pridelovanje žita. 30 let po prvih poskušnjah je Argentina obogatela. Njena prestolnica Buenos Aires je postala tako rekoč kar čez noč s poldrugim milijonom prebivalcev največje mesto v Južni Ameriki.

***

Zahodna Avstralija je sicer največja, a najredkeje obljudena država v Avstraliji. V pokrajini, ki meri skoraj tretjino Evrope, živi samo 300.000 ljudi, in še od njih jih polovica živi v prestolnici Perthu.

***

Antilski otok Puerto Rico z 1.000.000 prebivalcev ima izvrstno upravo. Njegova zemljišča in posestva so vsa v rokah marljivih malih kmetov. Glavni pridelki so sladkor, kava in tobak. Izvoz in trgovina Puerta Rica sta večja od izvoza vseh kopenskih držav Srednje Amerike.

***

Broken Hill, gora na meji južne Avstralije, je najizdatnejši srebrov rudnik na svetu.

***

Najvišja gora Severne Amerike je 6.200 m visoki Mac-Kinley na Aljaski.

***

Čeprav prištevamo Avstralijo k najbolj donosnim deželam glede pridobivanja zlata, vendar vrednost njenega zlata še zmerom zelo zaostaja za vrednostjo njenega kmetijstva. Avstralija šteje danes nič manj ko tri milijone konj, 10 milijonov goveda in 100 milijonov ovac.

***

Najstarejši in največji naravni park na svetu je yellowstonski park v državi Wyoming (USA); zaradi izredno visoke lege pa lahko hodijo tja na izlete samo od junija do septembra.

***

Vso Avstralijo prepreza omrežje ene same reke, in sicer reke Muraya, z izvirom na jugovzhodu. Ta reka je nekoliko večja od Rena. Njen najvažnejši pritok je Darling; v suhem letnem času Darling v nekaterih pokrajinah ponikne in se zlije v manjše in večje tolmune, v deževni dobi pa pogosto preplavi prostrane pokrajine.

***

V severno ameriški državi Minnesoti je več ko 10.000 velikih in majhnih jezer; vsa ta jezera so ostala še iz ledene dobe.

***

Mamutska votlina, erozija reke Gran-Rivera v državi Kentucky, je s svojimi petimi nadstropji in z 200 dolgimi hodniki največja in najmogočnejša votlina na svetu.

***

Leta 1860. je imel Newyork nič več ko 60.000 prebivalcev; leta 1880. je to število že poskočilo na 1,200.000, leta 1924. je pa doseglo že pravljično število 7 milijonov.

***

V gorah Masabi v državi Minnesoti prevažajo železno rudo s trebilnicami (bagrih). Stroški za prevoz z železnico in parnikom do Čikaga so celo manjši kakor stroški prevoza iz Lorene v Poruhrje.

Sonce je iz dneva v dan silnejše!

Zato se zahteva vsak dan več od Vaše kože. Mislite pravočasno na nujno potrebno nego kože z NIVEO! - Samo NIVEA vsebuje Eucerit. NIVEA krepča kožo in dela tudi Vašo kožo odpornejšo proti vedno močnejšim sončnim žarkom in ji da svež videz.

Umetni dragulji

Umetni dragulji so prav za prav vredni svojega imena le zato, ker jih ne najdemo že gotovih v naravi, ampak jih moramo šele samo »ustvariti«; drugače se pa na oko ne ločijo od »pravih«. A tudi z znanstvenega stališča jim ni kaj očitati.

Rubine in safire lahko na primer umetno naredimo tako, da aluminijeve okside — iz njih so namreč tudi pravi rubini in safiri — pri 2000° C talimo v prahu in v nalašč za to prirejenih pečeh. Teh umetnih draguljev ni več mogoče ločiti od pravih, saj nimajo samo istih kemijskih lastnosti kakor pravi dragulji, ampak tudi isto specifično težo, isto trdoto in isti svetlobni lom.

Nemška tovarna I. G. Farben je razstavila na pariški svetovni razstavi nenavadno velik umetni smaragd, ki je dobil ime »Igmerald« in ki je dokaz, na kakšni visoki stopnji je že industrija za izdelovanje umetnih draguljev. Umetne dragulje porabijo za okrasje ali pa za priprave pri urah in pri merilnih pripravah.

Anekdote

S te strani jih še ne poznate

Ludovik XIV., mogočni francoski ‚sončni kralj' je bil tako zelo vljuden, da se je odkrival celo spletičnam svojih dvornih dam, še preden so ga one utegnile prve pozdraviti.

Kant se je dosledno ravnal po načelu, da moramo v naravi dihati samo skozi nos. Slavni filozof je bil zato vselej užaljen, ako se ga je kdo izmed znancev drznil na cesti ogovoriti.

Ena najljubših zabav slavnega glasbenika Franca Schuberta je bilo piskanje Goethejevega »Erlkönига« na zelo gostem glavniku s svilenim papirjem.

Slavni angleški državnik George Canning je iz nepojasnjenih vzrokov tako sovražil črko ‚f', da jo je kjer koli je le mogel, nadomestil s ‚ph'.

V neki dobi svojega življenja se je slavni holandski slikar Rembrandt venomer trapal s čudno mislijo, da se mu bodo na lepem kosti stopile. Silno se je bal dneva, ko se bo zgrudil, ker ne bo nobene kosti več.

Kaj nenavaden šport je gojil tudi slavni angleški pesnik lord Byron: sam sebe je obrekoval v nadi, da bodo njegovi prijatelji te zgodbice razširili dalje. Res so ljubeznivi prijatelji in znanci že poskrbeli, da so o Byronu pričele krožiti razne neresnične, nič kaj zanj laskave anekdote...

Kratko in jedrnato

Pri pohodu v Italijo je imel mladi Bonaparte pod seboj nekega generala, ki je menil, da mu ni treba poslušati povelja svojega mladega predstojnika, in tako se pogosto sploh ni po njih ravnal. Dvakrat je Napoleon pogledal skozi prste, vtretje je pa častnika poklical k sebi.

»Gospod general,« mu je dejal, »sicer ste res za glavo višji od mene, a če se boste še enkrat drznili prezreti moje povelje in ga ne izpolniti, potlej bo ta razlika med nama kmalu izginila.«

General je razumel; od tistih dob Napoleon ni imel več vzroka, da bi se nad njim pritoževal.

Meseci v slovanskih jezikih

MESECI	Slovensko	Hrvatsko	Srbsko	Češko	Poljsko	Rusko
Januar	prosinec	siječanj	januar	leden	styczen	janvar.
Februar	svečan	veljača	februar	únor	luty	fevral
Marec	sušec	ožujak	mart	březen	marzec	mart
April	mal. traven	travanj	april	duben	kwiecien	aprjel
Maj	vel. traven	svibanj	maj	kveten	maj	maj
Junij	rožnik	lipanj	jun	červen	czerwiec	jun
Julij	mal. srpan	srpanj	jul	červenec	liepec	jul
Avgust	vel. srpan	kolovoz	avgust	srpen	sierpien	avgust
September	kimavec	rujan	septembar	září	wrzesien	septjabr
Oktober	vinotok	listopad	oktobar	říjen	pazdziernik	oktjabr
November	listopad	studeni	novembar	listopad	listopad	nojabr
December	gruden	prosinec	decembar	prosinac	grudzien	dekabr

Pogosto srečamo ime tega ali onega meseca v kakšnem slovanskem jeziku, a ne vemo, kateri mesec naj bi to bil. Posebno hrvatski časopisi rabijo za mesece navadno hrvatska in ne latinska imena. Da olajšamo našim bralcem to premišljevanje in da jih enkrat za vselej seznanimo z imeni mesecev nekaterih slovanskih jezikov, smo sestavili pregledno razpredelnico s slovanskimi imeni mesecev. Gornjo razpredelnico lahko izrežete in shranite, da jo boste imeli zmerom pri roki.

MIGLJAJ USODE

Po nemškem izvirniku priredila R. K.

19. nadaljevanje

»To mi praviš ti, ki nikoli nisi veroval v moj talent! Kar prihrani si takšno tolažbo! Imel si prav; zdaj spravidim sam. Kritike vas časnikarjev so mi najmanj na dvajset načinov povedale, da sem brez talenta, da si še drzniti ne bi smel seči po pesniškem lovorju. Tvoj ‚Prapor' je bil še nekam obziren — bržčas tebi na ljubo — a z resnico mi vendar ni mogel priznati. Pogreb prvega razreda!«

V njegovem glasu je zvenel grenak smeh.

»Preveč si ženeš stvar k srcu,« je spet povzel Eckard. »Glej, vsi se lahko motimo — in kritika je marsikoga tudi že po krivem pokopala. Mladi pesniki ste prežeti s samodopadenjem — in potlej menite, da vas časnikarji iz sovraštva trgajo po zobeh. Zato velja predvsem eno: Ali sam še veruješ vase?«

»Ne! Nočem samemu sebi lagati. Na lastne oči sem videl, kako je na odru vse, kar bi moralo oživeti, zamiralo in prazno izzvenelo... kako so spodleteli vsi prizori, ki sem bi zaverovan vanje — razen enega samega! Iz tega ne bo nikoli nič! Zato vstran s tem skrpucalom!«

Govoril je s hladnim mirom; kar grozljivo so zvenele njegove besede. Strastni in samozavestni Brankov se je zdel popolnoma spremenjen. Kakor da bi bil pustošil grozen vihar v mladem gozdu in uničil vse, kar je tam živelo in cvetelo. Eckard ga je nemirno in ves v skrbeh opazoval.

»Torej se nameravaš odreči pesniški karieri? Bojim se res, da bi utegnil doživeti še mnogo hudih razočaranj, a vendar bi želel, da bi mi to povedal z drugačnim obrazom.«

»Sploh se odrekam sleherni karieri in sleherni bodočnosti. Poiščite si novega kandidata za svoje volitve. Nič mi niso več mar.«

»Ervin, kaj blebetaš! Odstopiti hočeš?«

Mladi mož je zdajci vstal in se ustopil pred strica.

»Nikar se ne mučiva dalje s takšno komedijo, stric Evgen. Zdavnaj že vse veš. Bil si že od nekdaj Hanin zaupnik in svetovalec, pa menda tudi pri njenem odhodu nisi nedolžen.«

»Motiš se, pošteno se motiš! V vsem, kar se je tikalo vajinega zakona, je bila Hana zapeta; tudi nasproti meni. Bal sem se res takšnega konca, to moram priznati, toda šele iz Reinecka mi je Hana pisala, kako je med vama... Saj sta že o ločitvi govorila...«

»Ona — jaz ne! In popolnoma prav je imela. Ne smem se ji staviti po robu; kar privoliti moram. Premoženje Dankmarjevih je in mora ostati njeno. Previdna babica je sama tako poskrbela, čeprav ni mogla slutiti takšnih zapletljajev. Rodenstein je bilo moči vzdrževati samo s podporo — zdaj bo tega kmalu konec. Propadla sva — posestvo in jaz. In skrahiranega graščaka brez posestva in denarja ne bo nihče volil v državni zbor za poslanca. To veš ti še bolje od mene!«

Doktor ni ugovarjal, zakaj že zdavnaj je o vsem tem premišljeval. Stranka je bila ponudila mandat sinu očeta, gospodarju Rodensteina in ogromnih Dankmarjevih posestev... Mož na beraški palici, ki je z ženo v ločitvi, povrh še zaradi lastne krivde, takšen mož pač nima pravice do kandidature.

»Kaj pa nameravaš početi?« je vprašal Eckard.

»Nič!«

»Ervin, ne daj se streti! Trideset let ti je — in življenje je šele pred teboj! Kaj boš torej storil?«

»Nič, saj sem ti že rekel. Vem samo, da moram vstran odtod, brž in daleč... Miru se mi hoče!«

»To ti rad verjamem, toda Pariz se mi ne zdi kdo ve kaj primeren za to.«

»Pariz — kdo pravi, da hočem v Pariz?«

»Saj gre vendar gospa Arnikova tja. Sklepam torej, da hočeš...«

Okoli Ervinovih ustnic je zadrhtelo, a vendar je vztrajal v svoji zakrknjenosti.

»Ne, predobro jo poznam. Preveč visi na življenju in preveč je odvisna od družbe in od javnega mnenja. Od Boga obdarjeni pesnik jo je zanimal, za skrahiranega graščaka bo imela kvečjemu malo sočutja. Tega pa ne maram. Ta slepa strast me je preveč stala — koliko, to sem spravidel šele zdaj, ko je prepozno.«

»Ali je mar res prepozno? Kam boš pa odšel? Na Rodenstein?«

»Ne vem še. Ne muči me vendar s samim spraševanjem! Kadar boš spet kaj Hano videl, tedaj ji povej, da bi bilo nemara mnogo, nemara vse drugače, ako bi se mi bila kdaj tako pokazala kakor ob uri najinega razstanka. Nikoli se mi ni hotela približati; zato sem iskal razumevanja in zanimanja pri drugih, ko ju nisem našel pri lastni ženi. Tudi ona ni brez greha.«

»To ji moraš kar sam reči,« je menil doktor. »Skušal sem ji to že v pismih dopovedati, pa se mi ni posrečilo. Podedovala je pač trmoglavost po Dankmarjih. Toda tu je za vaju oba le preveč na tehtnici. Premagaj se, ukloni se — in pojdi k njej.«

»Ne!« je vzkliknil Ervin z ledeno odločnostjo.

»Krivda je pri tebi, zato moraš ti pripogniti orožje!«

»Ne! Pozabljaš namreč, da je ona bogatinka, jaz bom pa po ločitvi berač. Doslej se še nisem naučil prosjačenja, in se ga menda tudi nikoli ne bom. Morda bi bila velikodušna in bi mi rešila Rodenstein — a vedi, stric, da bi ji ga vrgel pod noge!«

Eckard je že hotel zaropotati in se znesti nad trmoglavostjo Brankovega rodu, ki za Dankmarjevimi prav nič ne zaostaja, a pogled v nečakov obraz mu je vzel besedo. Možu, ki je tako na tleh, ne kaže brati levitov. Nekaj strah zbujajočega se je skrivalo v navidezni vnemarnosti, ko je mladi mož spet spregovoril:

»Reci ji, ako bi si bila enaka, potlej bi mogoče prosil. Zdaj pa ne morem in nočem! Toda povej ji to šele takrat, ko bom že za deveto goro.«

Tedaj je pa doktorja obsedel resničen strah; in nič ga ni prikrival.

»To se sliši kakor oporoka. Ervin, za pet ran božjih, zberi se vendar in spametuj se! Ne počenjaj neumnosti. Ne ganem se odtod, zakaj zdi se mi, da si sposoben sleherne neumnosti!«

Ervin je zmignil z rameni in stopil spet k pisalni mizi. Odločil se je bil, da ne črhne niti besedice več.

Tedaj je lahno potrkalo na vrata in služabnikov glas je drhteče naznanil:

»Brzojavka, gospod Brankov!«

Brankov se še zmenil ni, a doktor je stopil po brzojavko in jo prinesel svojemu nečaku. Brez zanimanja jo je razgrnil in počasi prebral vsebino.

»Iz Reinecka?« je vprašal stric, ki je ujel ime oddajne pošte. »Od Hane?«

»Ne, samo od hišnega zdravnika. Preberi, če se ti ljubi.«

Vsebina je bila kratka a tehtna.

»Gospa Dankmarjeva hudo bolna. Stanje na moč resno. Moči naglo pešajo. Hitite. Helwing.«

»To poročilo pove več ko dovolj,« je menil doktor. »Menda boš šel!«

»Seveda. Umirajočim moraš izpolniti željo.«

»Res je — in ob mrtvaški postelji človek navadno šele spravidi, kaj je življenje in kaj je smrt. Tam boš srečal tudi svojo ženo... Mislim, da lahko brez skrbi odpotuješ.«

(Nadaljevanje na 7. strani)

Nadaljevanje s 6 strani

Ervin je brž pogledal na uro.

»Pet je, ob šestih se že vlak odpelje. Še nocoj sem lahko v Reinecku.

Pozvonil je in ukazal slugi vse potrebno. Samo najnujnejše naj spravi v kovčeg, za par dni..

Eckard je vzradoščen opazil, da minevata nečaka otrplost in topost. Stopil je k njemu in mu ponudil roko.

»Sporoči mi, ako bi se v Reinecku kaj pripetilo!«

»Takoj. Zdravstvuj, stric Evgen! Mudi se mi, na postajo je daleč!

»Torej na svidenje!«

Ervin se je nekaj hipov obotavljal, potem je pa segel v ponujeno roko.

»Na svidenje!«

Doktor je odšel. Na stopnicah je pa obstal in se globoko oddahnil, kakor da bi se bil znebil težkega bremena.

»O pravem trenutku je vendar še prišla rešitev. Hvala Bogu!«

*

Na Reinecku je vladala čudna tišina. Vse uradnike so bili poklicali na grad in vsej služinčadi ukazali, naj se zbere v kmečki sobi. Vsi so vedeli, čeprav jim ni nihče povedal, da je umrla gospodarica, da žene, ki je tod vladala več ko pol stoletja, ni več med živimi.

Pozimi ni nihče ničesar hudega slutil, čeprav je gospa Dankmarjeva malce bolehala. Sicer je bila do letošnjega leta zmerom čila in krepka, toda vsakdo se je tolažil s tem, da postane vsak star človek nadložen. Ko je prišla Hana na grad, je komaj opazila kakšno spremembo na babici. Vestni domači zdravnik je bil menda edini, ki je z vso resnobo spremljal ponavljajoče se napade slabosti, a stara dama se tudi njegovim odločnim nasvetom, da mora leči, ni hotela ukloniti. Trdno je še držala vajeti v svojih rokah, in prav do zadnjega diha je ostala pokonci, sveža na duhu in prežeta trdne in neupogljive volje.

Tistega dne, ko je Brankov dobil brzojavko, jo je kar sredi navideznega zdravja zadela kap — in zdravnik je koj ugotovil, da jo je smrtno pogodila Do večera je še zdržala; po malem, mirno in brez boja je naposled zaspala za zmerom.

Ko je zavil voz z Ervinom Brankom pred glavni grajski vhod, ga je na stopnicah sprejel zdravnik že z žalostno novico, da je grajska gospa dotrpela.

V malem salonu je moža pričakovala Hana, bleda a vendar mirna. Spremila ga je do spalnice, kjer je počivala pokojnica. Nič mrliškega ni bilo na njenem obrazu, nič zmučenega; zdelo se je, kakor da bi spala.

Ob mrliški postelji sta se sešla zakonca, tiho in brez besed. Nihče izmed njiju ni omenil minilih neprijetnih časov, toda oba sta čutila, da je ta nagla smrt babici in njima marsikaj prihranila. Ta plemenita žena vsaj ničesar vedela ni, kaj se je med njima pletlo. Prava sreča zanjo, ki je zakon visoko čislala in ga spoštovala ko nekaj svetega. Zanjo bi bila resnica gotovo usodna.

Prihodnji dnevi so bili polni tekanja in skrbi. Pogreb spoštovane starke je bil nad vse veličasten. Od blizu in od daleč so prihiteli znanci, prijatelji in sorodniki, da jo spremijo na zadnjo pot. Med njimi je bil tudi sodni svetnik in dolgoletni pravni svetovalec družine Dankmarjevih, gospod Brand.

Za Ervina in Hano je bil ta dan posebno težak. Nihče izmed navzočnih ni slutil, kako neznansko daleč sta si vsaksebi. Vsakdo je videl samo mlad zakonski par, ki mu je s smrtjo dozdanje gospodarice naložena skrb, da umno nadaljuje delo, ki ga je stara gospa s tolikšno skrbnostjo opravljala več ko petdeset let.

Ervin je čutil ob pozdravu z mejaškimi graščaki, da ga šele zdaj smatrajo za pravega gospodarja na Reinecku in v Elmsdorfu. Turobna resnobnost pogrebne svečanosti, ko sta s Hano sprejemala zgolj izražanje sožalja, mu je vsaj malce olajšala neugodni položaj. Spričo odprtega groba pač ni smel z resnico na dan.

Koj po pogrebu je odšla Hana v svojo sobo, Ervina je pa sodni svetnik prosil še za kratek razgovor, preden se vrne v Berlin

Brand je bil več ko dvajset let pravni svetovalec in zastopnik obeh družin. Takrat, po smrti starega Brankova, je bil sam uredil vse viseče zadeve, sam je bil sestavil poročno pogodbo mladega para, a tudi gospa Dankmarjeva ga je bila določila za izvršilca svoje poslednje volje.

Ob svoji poroki je bila prinesla v zakon precejšnje premoženje, zakaj Brankovi so bili tiste čase še premožni. In to njeno imetje je z leti naraščalo, zakaj gospa Dankmarjeva je imela dovolj drugih dohodkov, da nikoli ni rabila obresti lastnega premoženja.

Že zdavnaj je bila z oporoko določila, kako naj se po njeni smrti imetje razdeli. Nekaj za zvesto služabništvo, nekaj za dobrodelne namene, nekaj za šolo in cerkev, a glavna dedična je bila kajpak njena nečakinja.

Sodni svetnik je koj v začetku razgovora omenil to oporoko, in Brankov se je silil k pozornosti, saj mu je tako velevala vljudnost. Kaj bi le zdaj z vsem tem, ko mu ni nič več mar! Hanino vedenje mu je dovolj jasno pokazalo, da vztraja pri svoji odločitvi, on sam pa niti poskusil ni, da bi napeljal k spravi. Kar nestrpno je že čakal trenutka, ko bo lahko odšel na Rodenstein... Tam bo moral pogledati neizprosni usodi v koščeni obraz!

Na to je mislil s topim in vdanim mirom. Viharni Ervin Brankov, ki je dotlej doživljal žalost in veselje zmerom z vso strastjo, se je bil umaknil umirjenemu in tihemu novemu človeku. Polom v Berlinu ga je bil popolnoma strl. Nič več ni veroval vase in v svoje pesniško poslanstvo; vse to je bilo pohojeno in poteptano v prah... Kaj je človeku še mar življenje navzven, če sta pa pogum in sila notranjega življenja strta...

»Menim, da veste, kakšna je bila pokojničina poslednja volja,« je povzel sodni svetnik. »Oporoka je v moji blagajni, toda za vas in vašo gospo soprogo je razglasitev samo formalnost, ki se ji ne moremo ogniti.«

»Da, zgolj formalnost,« je pritrdil mladi mož. »Že zdavnaj nama je znana njena vsebina.«

»Že zdavnaj? Motite se. V mislih mi je poslednja odločitev, ki vam je o njej gospa soproga gotovo že kaj povedala.«

»Moja žena je nemara hotela počakati, da pridem sam v Reineck. Saj zadeva menda ni tako hudo važna.«

Sodnemu svetniku je bilo videti, da ga je to odkritje neprijetno presenetilo.

»Pač, važna je, za vas, gospod Brankov pa še posebno. Prejšnjo oporoko poznate. Vsa volila ostanejo nespremenjena, glavnica je pa določena za sanacijo Rodensteina.«

»Za moj Rodenstein?« je ves presenečen ponovil Ervin. »Kdaj, kdaj je moja prateta spremenila oporoko?«

»Šele pred štirinajstimi dnevi. Na njeno željo sem prišel sem in sestavil novo oporoko. Ali mar res nič o tem ne veste? Saj ima vendar vaša žena prepis v rokah. Morda jo je babica prosila, naj do njene smrti molči, toda zdaj, ko je blaga duša že pokojna, je pač tudi vaša žena odvezana molčečnosti!«

»Res, prav ničesar ne vem. Premoženjskih zadev se sploh še dotaknila nisva. Toda kolikor vem, je bilo vendar premoženje določeno pokojničini nečakinji!«

»Da, prej že — zdaj je pa samo še za to, da razbremeni Rodenstein. Podobne namene je gospa Dankmarjeva imela že zdavnaj, toda to bi se bilo vleklo še kakšnih pet do šest let, zdaj pa, ko je dala na razpolago glavnico, zdaj bo šlo vse hitro od rok. Velika hipoteka z jesenskim rokom je že plačana, zdaj bomo pa lahko vse druge kratko in malo odpovedali in plačali. Pustili bomo samo zastavne listine Poljedelske banke, a te niso potlej kot edini dolg nič kaj nevarne.«

Brankov je poslušal kakor v snu. Še zmerom ni mogel razumeti, kar mu je sodni svetnik tako nedvoumno in natanko razložil.

»In moja žena je vedela za to spremembo?« je potlej poltiho vprašal. »In je bila zadovoljna?«

»Saj je bila navzočna pri podpisovanju oporoke. Seveda je bila s spremembo zadovoljna, saj bo njena bodoča domačija s tem popolnoma razbremenjena. Na Rodensteinu imate tako že vse opremljeno in boste menda tam tudi stanovali?«

»Nemara; nisva še o tem govorila,« je z muko izdavil Ervin. »Vam, gospod Brand, sem za obvestilo prav hvaležen. Vsa stvar je zdaj v vaših rokah.«

»Kot izvrševalcu oporoke mi je dolžnost, da storim vse to še pred koncem letošnjega leta. Redno vas bom obveščal o poteku, sicer se pa o vsem še natanko pomeniva v Berlinu. Zdaj moram žal na vlak. Izročite gospe moj poklon!«

Brankov je spremil sodnega svetnika do voza. Še zmerom je bil ves zmeden spričo tolikanj nenadejanega preobrata. Pred pol ure še temna noč, brez upanja na rešitev — zdaj pa? Rodenstein naj bi bil spet njegov, tako rekoč brez dolga... Spet naj bi postal gospodar na domačih tleh. Globoko si je oddahnil, a vendar mu je bilo še zmerom teseno v prsih, še zmerom mračno in temačno v duši. Nekaj ga je težilo, slutnja, da so bile na delu skrivne sile... S tem mora na čisto! V hiši je izvedel, da je gospa odšla v park. Stopil je za njo.

Hana je sedela na svojem najljubšem prostoru, na samotni klopici prav na kraju parka, odkoder je lep razgled. Posebne krasote v Reinecku res ni, okolica je ravna in pusta, vas stoji pa na drugem koncu. Odtod se vidi po obširnih travnikih in njivah tja do obzorja, ki ga kakor venec obkroža teman gozd.

Dan je bil mračen in hladan. Cvetje na grmovju in zelenje na drevju je bilo komaj zaznavno; prehladno je še bilo. Travniki se še niso bili oblekli v zeleno oblačilo, polja so bila še pusta in gola. Oblaki, nagrmadeni na zahodu, so obetali nevihto. Po malem so se pomikali čedalje više na obzorju.

Mlada gospa se je zdela vsa zatopljena v turobne misli. Moža je opazila šele, ko je že stal tik nje.

PREPOVEDANA LJUBEZEN

PO NEMŠKEM IZVIRNIKU PRIREDILA R. L.

* LJUBEZENSKI ROMAN DVEH MLADIH LJUDI

9. nadaljevanje

Odtlej so prihajala pisma drugo za drugim.

»4. decembra.

Karli gre na boljše, vročina pojema, a vstati še ne more. Z gospodinjstvom se ukvarjam, kolikor le morem. Ali je v Dresdnu tudi tako zasneženo kakor pri nas? Neizmerno se že veselim, da se bom lahko kmalu vozila s sanmi.

Teta Ana, zmerom mislim nate in na to, kako prijazna mora biti moja sobica!«

»5. decembra.

Karla sme danes jesti meso, vročine ima le še malo, a počuti se še zmerom zelo slabo. Desna noga ji je kakor ohromela. Venomer mislim, kako težko ji mora biti spričo misli, da mora vse gospodinjstvo pustiti drugim. Jurij gre pogosto k njej, a meni se zdi, kakor bi ga nič kaj rada ne videla v svoji sobi. Celo sili ga, naj kmalu spet odide, in mu dá celo kopico naročil ter ga sprašuje to in ono o gospodarstvu.

Ko sva opoldne sedela z Jurijem pri kosilu, mi je na lepem dejal:

‚Karla me je danes spraševala o kobili. Včeraj sem jo dal ustreliti. Dobro vem, da bi žival nikoli več ne mogla voziti, saj ji je bilo že petnajst let in ni bila za nobeno rabo več. Karla gleda na takšne stvari drugače ko jaz. Nikar me tako ne glej, Helena, slab trgovec sem ‚sama solzavost me je.‘

‚Sočutje še zdaleč ni solzavost, in docela razumem, da človek ne more zmerom misliti samo na to, kar je koristno,‘ sem odgovorila, ‚a vendar...‘

Beseda mi je zastala.

‚No?‘ je vprašal.

‚A vendar se mi zdi, da ste lahko zelo veseli, Jurij, da imate tako pametno ženo, kakor je Karla. Šele zdaj to vidim. Sploh je Karla...‘

Ah, teta, saj še sama ne vem več, kaj vse sem mu napela o njej. In zakaj? Saj bi bila vendar tako rada udarila v jok, ko mi je s tako čudnim in trudnim izrazom preprosto in stvarno dokazoval, da se on in Karla ne razumeta in se tudi nikoli ne bosta razumela.

Začudeno me je gledal, ko sem se tako razvnela, naslonil se je na stol in me vprašal:

‚Čemu mi prav za prav vse to pripovedujete, Helena? Saj to sam vem.‘

Vsa zbegana sem bila in hkrati vesela, ko je prišla služkinja in nama prinesla kosilo. Isti abotni občutek, ki sem ga imela kot otrok, kadar sem zvečer v temi hitela po stopnicah in na vse grlo prepevala, ker me je bilo strah, me je vso prevzel in me ves dan ni zapustil. Ah, teta, prav neumno sem se vedla.«

»8. decembra.

Danes je bilo Karli že toliko boljše, da sva se z Jurijem odpeljala s sanmi na sprehod. Gospa Brinkmannova je bila vsa zatekla in žal ni mogla z nama. Ko sta prišla z Jurijem ponjo, je samo nekoliko odprla okno in nama dejala, naj se pelieva sama, češ da čaka na zdravnika. Ubožica je imela vso glavo ovito v toplo pahovko. Hitro je okno spet zaprla in nama samo prijazno pokimala.

Dejala sem Juriju, naj izlet rajši odloži za drugič, a odkimal je in prisedel k meni.

‚Zakaj naj bi odložila izlet?‘ je dejal in me mirno pogledal, potlej me je pa skrbno zavil v toplo kožuhovinasto odejo in pognal.

V dobri uri sva privozila pred neko gostilno v sosednji vasici. Jurij je namreč tu spoznal sani svojega prijatelja Breitenfelda in je izpregel. V prijetno zakurjeni sobi je sedel mladi par in naju veselo sprejel. Mlada gospa je bila od sile živahna in dobrovoljna. Pili smo na Karlino zdravje in kmalu smo ga vsi imeli malo pod kapo. Posebno mlada Breitenfeldova žena je bila pošteno okajena. Skoraj vriskala je in me je celo zamenjala za Jurijevo ženo. Sredi najlepšega razpoloženja je pa Jurij na lepem pogledal na uro in vstal.

‚Domov morava, Helena,‘ je dejal.

Hitro sva se poslovila in se odpeljala proti domu. Zamudila sva se mnogo dalje, kakor sva mislila, kajti temnilo se je že, ko sva zapustila za seboj zadnje vaške hiše.

‚Zdi se mi, da sva zgrešila pot!‘ je na lepem menil Jurij, se zdajci ozrl na levo in prižgal luč. Vozila sva ob robu gozda. Veter se je bil polegel in tudi mraz ni bil preoster. Na jeklenosinjem nebu so se prižigale prve zvezde.

Kmalu sva zavila v gozd. Konji so trudno stopicali in temno je bilo ko v rogu. Šele čez dobro uro sva našla pravo pot in kakor bi vedela, da sva na njej, sem zadremala. Dolgo že nisem tako sladko spala ko takrat. Zdramila sem se šele, ko me je Jurij zbudil, kajti bila sva že blizu doma.

Prestrašila sem se. Jurij me je držal čez pas, moja glava je pa slonela na njegovih ramah. Komaj sem se upala dihati.

‚Oprostite, Helena, moral sem vas prijeti, sicer bi bili padli z voza,‘ mi je dejal. ‚Kakor otrok ste spali.‘

Vljudno sem se mu zahvalila in srce mi je spet bilo mirno ko poprej.

Na hodniku naju je že pričakovala Karlina strežnica in nama dejala, naj koj stopiva k bolnici, češ da je zelo razburjena, ker naju tako dolgo ni bilo.

‚Najbrže je bilo zelo lepo? Tako lepo, da sta še domov pozabila priti? Kaj ne?‘ naju je sprejela z ostrim, razburjenim glasom.

‚Pot sem zgrešil,‘ je odvrnil Jurij in jo prijel za roko, da bi ji jo poljubil.

‚Ah, pusti me,‘ ga je zavrnila in mu roko odločno odtegnila, ‚saj veš, da takšnih komedij ne maram! Čudno je pa vendarle, da si zgrešil pot ti, ki tu daleč naokoli poznaš sleherno stezo.‘

‚Res je čudno, a vse je zasneženo, Karla.‘

Iznenada se je obrnila k meni in mi s podsmehljivo vljudnostjo dejala:

‚Prosim te, bodi tako dobra in odloži plašč. Mnogo dela te še čaka, samo če nisi preveč utrujena od vožnje.‘

Draga teta, dobro veš, da sem takega Karlinega naglasa že navajena, a zabolelo me je vendarle. Ko sem potlej pogledala Juriju v obraz, so se njegove oči tako žalostno in sočutno upirale vame, da me je po vsem životu spreletel čuden, sladek drget.

Mislim, da je Jurij čutil z menoj, kajti videl je, kako neizmerno hrepenim po trohici ljubezni.«

»12. decembra.

Nekaj dni ti nisem mogla pisati. Imela sem namreč polne roke dela. Pastorjeva gospa je že ozdravela in Karlo pogosto obišče. Zdaj ji je že mnogo bolje, čeprav še zmerom ne more vstati. Tako sem trudna, da skoraj ne čutim lastnih nog. Kar vesela sem, da je delo pri kraju.«

»15. decembra.

Karla nas je spet presenetila. Na lepem je na vrat na nos odpustila strežnico, in najbolj nas je pa presenetilo to, da je poklicala k sebi Breiterjevo Loti, češ da je stregla njeni pokojni tašči, zato naj še njej. Loti se je sicer naredila, kakor da ji je vseeno, a v očeh sem ji vendar brala notranje zmagoslavje.

Pomisli, in kaj še! Karla je pregovorila Jurija, da svojih uslužbencev za Božič ne bosta obdarovala s kakšnimi posebnimi darili, ampak bo vsakdo dobil le pet mark, štruco kruha, jabolka in orehe. Bajè so zato vsi ogorčeni, ker so se že vse leto veselili božičnega drevesca — a kdo naj Karli to zameri, ko je pa še tako slaba?

Ko bi vsaj mogla biti o Božiču pri tebi! Tako neskončno si želim tišine, miru, tvoje ljubezni in tvojih pametnih dobrohotnih nasvetov.

Snoči sem bila spet v Jurijevi sobi. Čital mi je iz dnevnika o svojih potovanjih; na lepem je v sobo planila Loti in je Jurija nekaj vprašala, vprašanje je bilo pa čisto nepomembno in bi z njim lahko počakala do drugega dne. V zadregi je odšla spet ven in naju je prosila, naj ji oprostiva, toda meni je vzela vso dobro voljo. Nekam raztresena sem bila in kar nisem mogla pozabiti njenega čudnoresnega, očitajočega obraza.

Na splošno se Karli zdravje vrača z vsakim dnem. Zdaj že poskuša hoditi po sobi.«

»20. decembra.

Teta, ne morem ti natanko povedati, kako je bilo, še zdaj vsa drhtim. Karla in Jurij sta se davi sprla. Kako je do prepira prišlo in zakaj, ne vem, a Karlino hreščeče vpitje se je slišalo prav doli v kuhinjo. Jurij me je kmalu nato srečal na hodniku. Bled ko vosek je šel mimo mene s plamtečimi očmi, ne da bi me opazil. Kaj se je neki zgodilo?

Ponoči.

Ljuba teta, ti moraš vse vedeti! Ne misli slabo o meni, tako sem obupana! Jutri, ah, tako rada bi, da bi tega ‚jutri‘ nikoli ne bilo, nikoli!...

Ne morem ti vse tako pisati, kakor se je zgodilo... razberi iz vrstic. Kaj sem doživela! Kaj sem storila!

Šele pri kosilu sem spet videla Jurija. Kakor zmerom je bil, niti sledu o današnjem prepiru se mu ni poznalo. Vprašal me je, ali bi mi lahko dalje bral iz svojega dnevnika. Odgovorila sem mu kajpak, da ga bom rada poslušala. Karla je že ob osmih legla, ker je še preslabotna, da bi dalje bdela.

V moji sobi ne kurijo, torej je Jurijeva soba edina, kamor se lahko zatečem, če nočem čisto sama sedeti v mrzli jedilnici. Toplo in prijazno je bilo, kakor zmerom v Jurijevi sobi. A čitati nisva utegnila. Jurij je bil silno razburjen. Venomer je hodil z velikimi koraki po sobi in nekajkrat se je ustavil pred mano, kakor bi mi hotel nekaj reči, a vselej je molčal. Nazadnje je stopil za moj stol, se prijel za naslonjalo — čutila sem, kako je lahno drhtel — na lepem mi je pa na uho udaril neki glas, čisto nič podoben njegovemu, tako ubit je bil.

‚Helena, ljuba Helena,‘ je rekel, ‚odtod morate!‘

Hotela sem se vzravnati, a vse mi je odpovedalo. Nobenega začudenja ni bilo tisti trenutek v meni, nobene boli nisem čutila, samo nekakšen tesen, moreč notranji strah me je vso prevzel kakor strup. Niti vprašati nisem mogla, zakaj moram odtod. A že je prišel odgovor.

‚Za naju oba je bolje, Helena, če greva narazen. Tu naju bo obeh konec, mene in vas.‘

Ah, teta... nič več ne morem pisati... saj niti ne vem, kako naj ti povem... ne spominjam se niti več, kako sem vstala... in potlej.. Bog mi odpusti... Umrla bi bila, če se ne bi od njega poslovila, če ne bi vsaj enkrat položila svoje glave na njegove prsi in se bridko izjokala, če ne bi niti enkrat slišala iz njegovih ust, kako zelo me ljubi, če ne bi čutila njegovega poljuba...

Zelo pozno je že bilo, ko sva se ločila. Draga teta, komaj pišem... zakaj si me pustila sámo!? Po tisti uri sem vsa onemogla tavala okoli. K tebi bom prišla, samo tebe poznam, kjer se lahko skrijem pred ljudmi in pred sámo seboj!... Ne sodi me prestrogo! Junaško sva se borila, Jurij in jaz, in vendar sva tako žalostno podlegla, ravno ko sva mislila, da sva izvojevala zmago...

In zdaj? Moj Bog, kaj zdaj?

Do jutri moram še tu ostati... sama

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Odstranite izrabljeni zunanji sloj kože s svojega obraza!

Spodnji sloj je že pripravil novo kožo. Aktivni lecitin v Solea milu pa jo bo ohranil mehko in elastično. Tudi najmlajšo kožo je treba stalno pomlajevati, da se ohrani sveža.

SOLEA
Milo in krema

KOLESA

damska in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah.

NOVA TRGOVINA
TYRSEVA (DUNAJSKA) CESTA 36
nasproti Gospodarske zveze

Za kolesa samo »Durlin-lak«!

ne vem, ali bom vzdržala... morebiti bo pismo prišlo prej ko jaz.

Ko bi vsaj ležala na pokopališču poleg očeta!«

*

21. decembra sem v temi sedela v sobi najinega malega stanovanja v Dresdnu in žalostna sem bila, ker nisem od Helene dobila nobenega pisma. Upanje, da bo prišla o praznikih k meni, sem bila že izgubila, kajti vedela sem, da ima doma polne roke dela. In Heleno sem vse predobro poznala, zato sem bila prepričana, da ne bo pustila dela kljub vročemu hrepenenju, da bi me za praznike obiskala.

Zdajci je pozvonilo in ko sem naglo odprla, sem pred vrati uzrla... Heleno in za njo postreščka z njenim malim kovčegom.

»Ali me ne boš vrgla na cesto?« je nekam čudno vprašala.

»Helena!... Hvala Bogu, da si spet pri meni!« Z drhtečimi rokami sem plačala postreščku, potlej sem pa za njim zaprla vrata in razprostrla roke. »Helena, svoj živ dan ti ne bom pozabila, da me nisi pustila sáme v teh dneh, ko človeka vsega prevzame otožno razpoloženje, ki se ga ne more ubraniti, čeprav se ga na vse kriplje otepa. Pridi, vse je zate pripravljeno in moja skromna večerja bo dovolj za obe.«

Odvedla sem jo v sobo in jo držala za roke. Hotela sem jo poljubiti, a moja miljenka je naglo vrgla glavo vstran.

»Ti poredница!« sem jo karala, »zakaj mi nisi nič pisala?«

»Ali pismo še ni prišlo?« je zamrmrala.

»Ne!«

»Potlej pa še pride,« je rekla z ubitim glasom.

»Naj bo, kjer je. Zdaj si že sama tu!«

Hitro sem prižgala luč in ji pomagala sleči plašč.

»Ali te zebe?« sem jo vprašala. »Tu se boš kmalu ogrela. Sedi, čaj bo kmalu pripravljen.«

Stala je sredi sobe. Roke so ji še zmerom mlahavo visele ob životu, in šele zdaj sem videla, kako upadel je njen obraz in kako vdrte njene oči. Tako neskončno žalostno so me gledale te oči.

»Ali si bolna?« sem jo v strahu vprašala.

»Ne, teta, nisem bolna,« je zamrmrala, ne da bi me pogledala. In ko se je zunaj zaslišalo lahno odpiranje pokrova pri poštnem nabiralniku, sem rekla: »Zdaj je prišlo tvoje pismo, Helenca. Ah, ko bi vedela, kako se ga vselej razveselim. Dekletce moje, brž mi povej, kako se kaj Karlino zdravje obrača.«

Sedela je na velikem stolu in se iskaje ozirala naokoli, kakor bi iskala priložnosti, da bi zbežala.

»Pismo,« je rekla, »daj, prečitaj ga...«

Planila je pokonci in hotela k vratom, potlej je pa spet sedla.

»Daj, prečitaj ga,« je izdavila, »z besedami ti tako ne morem povedati.« Spet se je sunkovito dvignila. »Pokaži mi mojo sobo, ne vzdržim več, okoli mene mora biti tema, tako neskončno se bojim vsega, vsega... kar bo zdaj prišlo!«

Potolažila sem jo in ji jela pripovedovati o prijetnostih mestnega življenja.

»Vidiš, Helena, kdaj pa kdaj bova šli v gledališče, včasih na koncert, ali pa tudi kam drugam, kamor bo pač naneslo.«

Odgovorila mi ni nič, le nekam hlastno je srebala čaj.

»Od davi nisem imela še ničesar v ustih, teta.«

»Zakaj ne?«

»Nisem mogla...«

»Ali si morebiti že tako zgodaj odpotovala?«

»Da, z mlekarico sem se odpeljala.«

»V takšnem mrazu?«

»Da!«

»Ali si bila pri Brinkmannovi gospe?«

»Ne, od nikogar se nisem poslovila. Kar na lepem sem odšla.«

»Kako pa to, da si se tako na hitro odločila? Saj bi te na postajo vendar lahko Jurij spremil.«

»Ne ni mogel!« Čuden in obupen je bil njen glas. Živčno si je potegnila z roko po čelu in opotekaje se je vstala. »Teta, dovoli mi, da grem zdaj v svojo sobo... strašno me nameč glava boli.«

Šla je za menoj. Hotela sem ji pomagati pri slačenju, pa mi ni pustila. Kakor ljubkovaje je pobožala očetovo pisalno mizo in s plahim pogledom ošinila njegovo sliko. Ker je le silila, naj odidem, sem odšla. Kako čudna je postala! Kaj se ji je le neki zgodilo? Ali jo je morebiti Karla razžalila? Vzela sem pismo, odšla z njim nazaj v sobo in začela čitati. A zdajci papirja nisem mogla več držati. Roke so mi drhtele, morala sem pismo razgrniti pred seboj na mizi in si z rokami podpreti glavo. Kar meglilo se mi je pred očmi.

Torej vendar! Torej vendar! Saj sem slutila, od prvega trenutka dalje sem vedela, da se ljubita. In naj ji ne sodim prestrogo, mi piše, to ubogo, ubogo dekletce... Ali naj bom stroga z njo, zato, ker je podlegla v boju s komaj prebujeno ljubeznijo in ker se je enkrat, samo enkrat poljubila z njim?

Prihodnji trenutek se mi je pa že zasvitalo in meni, njeni vzgojiteljici in varuhinji, so silili na jezik ostri očitki. Planila sem k vratom njene sobe, a ko sem zdajci zaslišala njeno onemoglo ihtenje, sem se premislila. Ona, ki je je bilo sámo deklištvo... kaj je zdaj, kaj je zdaj! In zdajci sem se spomnila pastorjevih besed: grešila bi za prvega, ki bi ji pokazal le trohico resnične ljubezni.

In če jo ta prvi zares tako ljubi? Če je ta prvi slučajno Rhodnov Jurij? Kaj zdaj? To je strašno! Mož njene sestre... Kako le morejo biti ti nesrečni možje tako nepremišljeni!

Ali naj bom stroga? Ne, tega zares nisem hotela, a kakšna naj prav za prav bom z njo? Ali bosta mogla živeti v tej zavesti, ali ne bosta umrla v pekoči boli in v hrepenenju drug po drugem? In ali ni vsaka njuna misel greh? Spet sem hotela k njej, a pri vratih sem se spet obrnila. Nisem mogla govoriti in tudi videti je nisem marala.

Ko je drugo jutro Helena stala pred menoj, sem pri dnevni luči videla, da je njeno kipeče življenje, njena mehka, zlata otroškost ugasnila, da stoji pred menoj ženska, ki se je na njenem belem čelu kar čez noč zarezala skrb od neizmernega brezupja in bridke zavesti nepopravljivega greha.

Eno uro pri grafologu — Karmahu

Praktični pomen grafologije. — Pisava posameznika razodeva značaj in sposobnosti — Karmahove analize

Ko je tokrat prispel v Ljubljano slovenski grafolog Karmah, ga je drugi dan po njegovem prihodu obiskal v hotelu »Soča« tudi naš poročevalec. S prikrito radovednostjo se je podal k njemu, da mu razkrije zanimivosti grafologije in morebiti nekatere skrivnosti iz pestrega življenja grafologov, ki bodo nedvomno zanimale tudi čitatelje našega lista. Že na stopnicah v hotelu je srečal znanca, vidno vznemirjenega, ki je bil pravkar pri Karmahu.

V čedni hotelski sobici je sedel g. Karmah za mizo. Pred njim so ležali razgrnjeni razni rokopisi, na njih pa veliko povečevalno steklo. Po zelo ljubeznivem sprejemu sta se zapletla grafolog in poročevalec v živahen razgovor. Daljša so bila poročevalčeva vprašanja, krajši pa grafologovi odgovori. Grafologija je že precej stara veda, je nadaljeval grafolog, čeprav so jo praktično z znanstvenega stališča pričeli uporablajti šele pred nekaj desetletji, ko si je prvi resneje pričel z njo baviti Lombroso. Grafologu je strokovna knjiga slab pripomoček in je vsa znanost vsebovana v prirodnem talentu vsakega pravega grafologa. Izvzeti so seveda hiromanti, ki jim je grafologija le maska in ki včasih zelo kvarijo ugled grafološke vede.

Deli se pa grafološka veda na več panog, na medicinsko, kriminalno, eksperimentalno, špijonažno grafologijo itd. Med znamenitejšimi grafologi je Karmah omenil dr. Klagesa, ki se je zanimal predvsem za medicinsko grafologijo in dosegel prav lepe uspehe, nadalje na nemškega grafologa Schermanna, ki se bavi s kriminalno grafologijo težjega kalibra in je danes zaposlen pri vodstvu pariške policije. Njegovi odlični sposobnosti so zaupali tudi preiskavo raznih rokopisov v znani aferi Stavijskega, ki je zbudila ogromno zanimanje po vsem svetu in v kateri je prav Schermann razsvetlil marsikatere temne momente. Grafolog dr. Pulver se pa bavi bolj s špijonažno grafologijo in se pri njem spopolnjujeta znanstvena in eksperimentalna grafologija. Da ni grafologija zgolj humbug, nam dokazuje že dejstvo, da je danes praktično uporabljajo tudi najvišja državna oblastva in sodišča, zlasti v primerih, ki jih še tako spretno policijsko oko ne more razjasniti. Mnogi odlični in vodilni državniki so posvečali mnogo pažnje grafološkim ocenam in upoštevali dane jim nasvete.

Grafolog ne oceni na podlagi rokopisa le značaja, temveč more z veliko točnostjo ugotoviti tudi njegovo nagnjenost do bolezni, sposobnost za zakon, naklonjenost do katerega koli poklica in vse drugo, kar je v zvezi z vsakdanjim življenjem in duševnim doživljanjem človekovim. Grafolog ugotovi iz rokopisa vse sončne in senčne strani človeškega značaja in so njegovi nasveti često dragoceni, ter so rešili že marsikoga zla in nesreče. Dobra grafologova ocena je človekov načrt, po katerem se more ravnati. Pričela se je pa zadnje čase grafologija uveljavljati tudi kot zelo koristno sredstvo pred zakonom. Svarilni nasveti dobrega grafologa so rešili že premnoge zaročence in zaročenke pred nesrečo v zakonskem življenju. Na podlagi rokopisov točno ugotovi grafolog, ali sta duši, ki nameravata skupno življenjsko pot, sorodni ali ne.

Ime slovenskega grafologa Karmaha, ki je po rodu iz Žalca in se je že v mladih letih pričel resno zanimati za grafologijo, ki jo je pozneje študiral tudi v drugih državah, je med imeni popularnih grafologov, ki so

znani širom sveta. Bogata je njegova praksa in ga ni skoraj večjega mesta v naši državi, kjer ne bi Karmaha visoko cenili. Številni so pa primeri, v katerih si je Karmah dal sam najlepše spričevalo. Ko je bil pred dvema letoma v Ljubljani, ga je obiskala neka dama z rokopisom svojega zaročenca. Resno ji je odsvetoval zakon, toda njena čustva so bila močnejša kot njegov svarilni opomin. Ko je pa prišel čez leto ponovno v Ljubljano, ga je dama obiskala že kot — ločena žena. Nedavno je bil v Beogradu povabljen na neki banket. Ko so mu pokazali nekaj vrstic rokopisa, je takoj ugotovil zakonsko nezvestobo. Ker je bila na banketu žena dotičnega gospoda, je takoj najela taksi in se odpeljala domov, kjer je našla moža v objemu prijateljice. Neki znan lesni trgovec iz dravske banovine se je lani oglasil pri Karmahu in mu predložil dopisnico človeka, s katerim je nameraval stopiti v poslovne zveze. Pri analizi je ugotovil, da je človek slabega značaja in da je sposoben za vsako hudobijo. Trgovec ni upošteval grafologove ocene. Po preteku nekaj mesecev ga je dotičnik ogoljufal za večjo vsoto denarja. Ko mu je v Zemunu neka mlajša dama izročila rokopis, je že na prvi pogled razbral iz njega, da je obupala nad življenjem in da namerava iti v smrt. Pomagati ji je skušal z raznimi nasveti, toda zaman. Dama se je v teku enega meseca obesila. Vsej javnosti pa je znano, kako je Karmah razkrinkal grbavca v Ljubljani, kako je pogodil značaj zločinca Andreja Malija.

Pripomniti moramo tudi, da je grafolog Karmah spisal tudi knjigo »Naše življenje in okultne tajne«, ki je zelo bogato ilustrirana in zbuja pozornost med ljudstvom.

Mogel bi navesti še marsikaj, toda zaradi pomanjkanja prostora je potrebno le še ugotoviti, da naj ljudje ne smatrajo grafologije za nekaj površnega ali koristolovskega, temveč naj tej vedi popolnoma zaupajo, kakor ji zaupajo sodišča in marsikateri drugi.

Ali je pomagalo?

Neka 80letna Angležinja, ki pa noče, da bi svet zvedel za njeno ime, je zapustila vse svoje premoženje v znesku okrog 7 in pol milijona dinarjev neki filmski družbi; ta družba naj bi s tem denarjem izdelala orjaški film z naslovom ‚Svet v plamenih'; ta film naj bi s tako grozotno resničnostjo pokazal vse strahote bodoče vojne, da bi ljudje za vselej opustili misel nanjo.

Miroljubna Angležinja je izgubila oba svoja sinova v svetovni vojni; od tistih dob je napovedala srdit boj vsakršni oboroženi sili in ta boj je izpolnil vse njeno dolgo življenje.

Radio Ljubljana
od 9. do 15. junija 1938.

ČETRTEK, 9. JUNIJA.

12.00: Operni odlomki ■ 1245: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Znani plesni orkestri ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Slovenščina za Slovence ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Radijski orkester ■ 21.10: Rondo — V. ura ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester in M. Premelč ■ Konec ob 23. uri.

PETEK, 10. JUNIJA.

12.00: Slovenske plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Koncert Radijskega orkestra ■ 18.40: Kupovanje živil na trgu ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Izseljenske zanimivosti ■ 20.00: Koncert Radijskega orkestra ■ 20.30: Prenos jugoslov. evropskega koncerta iz Beograda ■ 21.45: Xilofon in saksofon ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 11. JUNIJA.

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18: Radijski orkester ■ 18.40: Pogovori s poslušalci ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: Zunanja politika ■ 20.30: Joža Vombergar: Jaka Smodlaka v konkurzu ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA, 12. JUNIJA

8.00: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve ■ 8.45: Verski govor ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Instrumentalni koncert ■ 10.30: Otroška ura ■ 11.00: Prenos promenadnega koncerta ■ 12.00: Koncert Radijskega orkestra ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Koncert ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Plošče ■ 20.00: Večer domače in tuje glasbe ■ 21.15: Violinski koncert ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Rezervirano za prenos z velesejma ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 13. JUNIJA

12.00: Slavni orkestri igrajo ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Kmečki trio ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Pester spored Radijskega orkestra ■ 18.40: Narodno blago z Gorenjskega ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Veseli napevi ■ 20.30: Rezervirano za prenos ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Neboličnik« ■ Konec ob 23. uri.

TOREK, 14. JUNIJA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Iz Aljaževe pesmarice ■ 18.40: Efektna borza ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Večer slovenske glasbe ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ Konec ob 23. uri.

SREDA, 15. JUNIJA

12.00: Odlomki iz operet ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Ruske pesmi ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Salonski kvartet ■ 18.40: V letalu pod našim nebom ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Uvod v prenos ■ 20.00: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani, v I. odmoru: Glasbeno predavanje, v II. odmoru: Napovedi, poročila ■ Konec ob 23. uri.

Kmetje!

Svoje dohodke od prašičev, krav, telet, perutnine itd. lahko zanesljivo povišate z uporabo »PEKKA« in »OSANA«.

Iz cele države, pa tudi iz Dravske banovine, dobivamo same pohvale:

»Pekk« in »Osan« sem dajal pujskom. Pujski so zelo zrasli in postali lepi in z uspehom sem zadovoljen.

Anton Šuštaršič, Kamnik 32, Preserje pri Ljutomeru.

Z majhnim stroškom velik dobiček

Strokovne nasvete in knjigo za moderno živinorejo daje brezplačno: **»Kaštel«** d. d., Zagreb 6.

NAJBOLJŠI NAKUP
oblek, perila, vetrnih suknjičev itd.
nudi za vsakogar
Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

MALI OGLASI

ŽELEZNIŠKI PROMETNI URADNIK, 26 let, soliden, značajen, eleganten, popolnoma zdrav, samec, se želi poročiti z mlado, simpatično gospodično Slovenko ali Nemko. Ponudbe sprejema diskretno, s prilogo deset dinarjev v znamkah: »Rezor«, Zagreb — pošta 3.

DRŽAVNI URADNIK ZAGREBČAN, rimokatolik, 27 let, srednje postave, zelo simpatičen, popolnoma zdrav, v stalni službi v Zagrebu, se želi poročiti z dobro situirano gospodično Slovenko. Ponudbe sprejema in informacije daje proti deset dinarjem v znamkah: »Rezor«, Zagreb — pošta 3.

POSESTNIK IN INDUSTRIALEC, Slovenec, imetje 1,000.000 dinarjev, vdovec, 59 let, se želi poročiti z dobro situirano gospodično ali gospo z odgovarjajočim imetjem. Ponudbe sprejema in informacije daje proti deset dinarjem v znamkah: »Rezor«, Zagreb — pošta 3.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA - STARI TRG 9
Velika izbira vsakovrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. — Raznovrstne ure, zlatnina in srebrnina. — Cenik brezplačno

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.